FloraHolland



Jaarverslag 2014

floraholland.com

Inhoudsopgave

In dit jaarverslag worden onder meer de volgende begrippen gebruikt:
- Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. (‘FloraHolland’, de ‘coöperatie’ of ‘Koninklijke FloraHolland’)

Wanneer in dit jaarverslag ingegaan wordt op toekomstverwachtingen kan FloraHolland geen zekerheid bieden dat verwachtingen, schattingen en projecties worden gerealiseerd.

Het jaarverslag van FloraHolland is op 15 april 2015 door de directie van de coöperatie opgemaakt. Op 15 april 2015 heeft de raad van commissarissen eveneens met dit verslag ingestemd. Het jaarverslag wordt ter vaststelling voorgelegd aan de algemene ledenvergadering van 4 juni 2015.

Voorwoord

Met dit jaarverslag blikken we terug op 2014. Daarmee kijken we ook gelijk vooruit. In de tweede helft van het vorige jaar hebben we aan de nieuwe strategie gewerkt. Met FloraHolland 2020 koerst de coöperatie naar de toekomst waarin we de sierteeltsector tot bloei brengen. Een koers die gericht is op het verbeteren van de marges voor onze leden en hun klanten. En op méér consumenten die méér uitgeven aan bloemen en planten.

In dit jaarverslag legt FloraHolland verantwoording af over het in 2014 gevoerde beleid. Het jaar kon positief worden afgesloten. De omzet was hoger dan in 2013 en ook het financieel resultaat is beter dan verwacht. Gezien de omstandigheden waren de prijsvorming en de aanvoerontwikkeling bevredigend, al golden de redelijke prijzen niet altijd en niet voor iedereen.

De verhoudingen met sectorpartners werden beter. FloraHolland kwam met hen weer op een positieve manier in gesprek. Met de leden leidde dat tot aanpassing en goedkeuring van het resultaatbestemmingsvoorstel en vertrouwen in de nieuwe strategie. FloraHolland koos nadrukkelijk en naar tevredenheid van haar klanten voor een rol als marktplaats en het gezamenlijk verdiepen in de consument. Betere verhoudingen met medewerkers ontstonden door goed te luisteren naar en beter te acteren op wat zij in hun werk belangrijk vinden. En daarnaast door het afsluiten van een nieuw sociaal plan, cao en pensioenregeling.

Het verslagjaar 2014 was voor FloraHolland een enerverend jaar. Een grote groep medewerkers voerde voor het eerst in honderd jaar actie. Toch ging het proces in die periode door en realiseerden we meer Valentijnsomzet dan het jaar ervoor. Voor het eerst in tientallen jaren stemden de leden pas in tweede instantie in met het resultaatbestemmingsvoorstel 2013 van de directie. Met Kompas vond een forse reorganisatie plaats waarbij helaas gedwongen ontslagen vielen. Dit gebeurde allemaal in en door een wereld waar de digitale handel groeit, de vraag afneemt en de concurrentie snel opkomt. Het werd duidelijk dat FloraHolland een nieuwe strategie nodig heeft en die is aan het eind van het jaar definitief vastgesteld: ‘FloraHolland 2020’.

Lucas Vos	Rens Buchwaldt
Algemeen directeur	Financieel directeur

NB. Dit jaarverslag verschijnt uitsluitend digitaal. U vindt op deze site de belangrijkste informatie over 2014. Het volledige jaarverslag staat in een apart pdf. Die is het besluitvormingsdocument voor de algemene ledenvergadering op 4 juni 2015.

Profiel van FloraHolland

Missie van FloraHolland
Met onze missie 'Flowering the World Together, Planting Seeds of Opportunity for our Members' verwijzen we naar de kern van FloraHolland, ons bereik en de manier waarop we onze droom willen realiseren.
'Flowering en Planting' vertegenwoordigen de twee kernproducten van onze leden en hun klanten.
'Together': FloraHolland brengt de schakels binnen de sierteeltketen samen. Wij zijn de verbindende partij binnen de keten. FloraHolland is een open marktplaats waar aanbieders van sierteeltproducten en hun zakelijke klanten elkaar ontmoeten. En waar je de beste kennis vindt van de sierteeltsector wereldwijd.
'Planting Seeds of Opportunity': het creëren van kansen voor de sector, daar ligt voor ons een belangrijke taak. We stimuleren, samen met onze partners in de keten, de consument om méér geld uit te geven aan méér bloemen en planten.
Tot slot 'for our Members': we zijn er niet voor onszelf, maar voor onze leden en hun klanten. Bijdragen aan betere marges voor hen is onze oorspronkelijke taak. Daarom optimaliseren we de logistiek en het beheer van standaarden. We werken continu aan kostenverlagingen en verbeteringen van processen en diensten. We gaan dus terug naar de kern.
En het gaat niet alleen om Nederland of Europa. Het gaat om 'the World'.

Ambities en kernwaarden
In de strategie staat beschreven wat de rol van de coöperatie is om de sierteeltsector tot bloei brengen. Daarin staan twee grote ambities centraal:
- Betere marges voor onze leden en hun klanten
- Meer consumenten geven meer uit aan bloemen en planten

Om deze ambities als bedrijf succesvol waar te kunnen maken, gelden vier gemeenschappelijk gedragen kernwaarden:
- Dienstverlenend: We dienen het belang van onze leden het beste door klantgericht te zijn. We werken daarom dagelijks aan dat wat echt waarde toevoegt voor onze leden en hun klanten.
- Duidelijk: FloraHolland is helder in wie we zijn, wat we doen en wat we niet doen. We vereenvoudigen onze processen en geven meer verantwoordelijkheid aan mensen op de werkvloer om efficiënt én effectief te zijn.
- Duurzaam: We staan voor verantwoord geproduceerde sierteelt en continuïteit. We worden een internationaal bedrijf met sterke Hollandse kenmerken: coöperatief, transparant, nuchter en betrouwbaar.
- Samen: We verbinden alle partijen in de keten én in de organisatie, om onze twee grote ambities te realiseren. Samen leren en verbeteren laat de sierteelt volop bloeien.

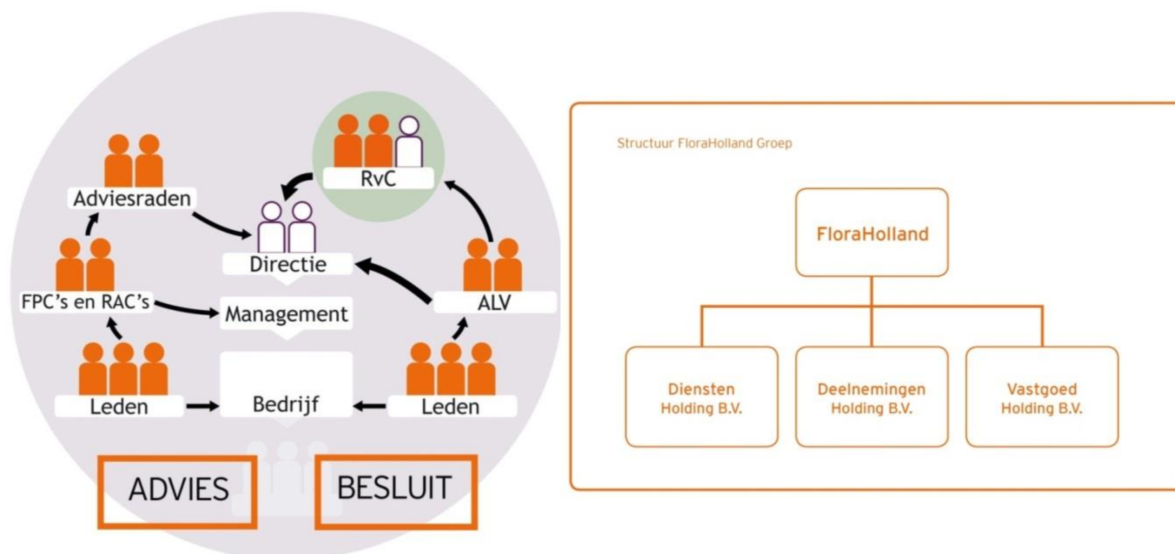
Financiële randvoorwaarden
Om de continuïteit te waarborgen heeft FloraHolland drie financiële doelstellingen voor het bedrijf:
- Financieel jaarresultaat voor belastingen van € 15 miljoen.
- Solvabiliteitsniveau van 25 à 30% van het balanstotaal.
- Risicodragend vermogen van tenminste 45% van het balanstotaal.

Kernactiviteiten
FloraHolland biedt leden en hun klanten een internationale marktplaats en ondersteunende diensten. In Nederland (Aalsmeer, Naaldwijk, Rijnsburg en Eelde) en Duitsland (Veiling Rhein-Maas, samen met Landgard) vinden leden sterke koopkracht. Zij kunnen hun producten afzetten op 46 veilingklokken en via directe handel aan klanten, al dan niet digitaal. Klanten vinden er het meest uitgebreide assortiment ter wereld. FloraHolland adviseert over de ideale afzetmix, biedt commerciële en logistieke diensten en verzorgt de administratieve afhandeling. Buiten Nederland, onder meer in Kenia en Ethiopië, ondersteunt FloraHolland haar leden met lokale kantoren. FloraHolland versterkt de keteninfrastructuur door onder meer handelsaccommodaties, uniforme stapelwagens, emballage, ICT-systemen en -standaarden.

Juridische structuur
FloraHolland is een structuurcoöperatie met groepsmaatschappijen en deelnemingen. Groepsmaatschappijen dragen bij aan de hoofddoelstelling en de strategische keuzes. Deelnemingen (met name in onroerend goed met handelsbedrijven) binden vooral koopkracht.

Uitgangspunten voor het duurzaamheidsbeleid
FloraHolland onderneemt met continue aandacht voor mens, milieu en maatschappij. FloraHolland bevordert nationaal en internationaal de productie van duurzaam geteelde bloemen en planten. FloraHolland ontwikkelt standaarden (of helpt die ontwikkelen) en bevordert duurzaam gebruik van grondstoffen en hulpbronnen en een duurzame logistieke keten.

Samenstelling statutaire directie



Hieronder de samenstelling van de directie. Waar van toepassing is aangegeven, welke nevenfuncties de directieleden vervullen. Directieleden zijn voor onbepaalde tijd aangesteld.

Lucas Vos (8-8-1967), Nederlandse nationaliteit, algemeen directeur per 1-1-2014, statutair bestuurder sinds 1-1-2014.
Nevenfuncties: Lid van de Amsterdam Economic Board.

Rens Buchwaldt (17-10-1961), Nederlandse nationaliteit, financieel directeur per 1-1-2014, statutair bestuurder sinds 1-1-2014, lid van de directie sinds 2006.
Nevenfuncties: Lid Raad van Commissarissen BEKO.

Samenstelling Raad van Commissarissen
Hieronder de samenstelling van de Raad van Commissarissen. Bij de leden-commissarissen is aangegeven van welk sierteeltbedrijf zij deel uitmaken en bij alle commissarissen welke nevenfuncties zij vervullen.

Bernard Oosterom (7-6-1960), voorzitter Raad van Commissarissen sinds 2014, bestuurlijk actief binnen FloraHolland sinds 1989, lid Selectie- en Remuneratiecommissie.
Lid-bedrijf: Potplantenkwekerij Sjaloom B.V. in Waddinxveen.
Nevenfuncties:
- Voorzitter Vereniging van Bloemenveilingen in Nederland (VBN).
- Voorzitter Nationale Coöperatieve Raad voor Land- en Tuinbouw (NCR).
- Vicevoorzitter AIPH (internationale organisatie van telers).
- Voorzitter Novelty Protection Committee AIPH (Plant Breeders Rights).

Mariëlle Ammerlaan (2-6-1968), lid Raad van Commissarissen sinds 2014, bestuurlijk actief binnen FloraHolland sinds 2003, voorzitter Coöperatiecommissie.
Lid-bedrijf: Plaza Orchids Ammerlaan in De Kwakel.
Nevenfuncties: geen.

Jan Andreae (25-4-1946), lid Raad van Commissarissen sinds 2010, lid Coöperatiecommissie.
Nevenfuncties:
- Director Advanced Technology Industries.
- Raad van Advies Dirkzwager Groep.
- Raad van Advies Amsterdam Village Company.

Louis Bouman (27-7-1956), lid Raad van Commissarissen sinds 2014, bestuurlijk actief binnen FloraHolland sinds 2003, lid Auditcommissie.
Lid-bedrijf: Bouman Anthuriums in Berkel en Rodenrijs.
Nevenfuncties: geen.

Joris Elstgeest (2-8-1976), lid Raad van Commissarissen sinds 2014, bestuurlijk actief binnen FloraHolland sinds 2006, waarnemend voorzitter Selectie- en Remuneratiecommissie.
Lid-bedrijf: Elstgeest Potplanten in Nieuwe Wetering.
Nevenfuncties:
- Bestuurslid Platform Tuinbouw Veenstreek.
- Burgerraadslid gemeente Kaag & Braassem.

Jack Goossens (18-3-1969), lid Raad van Commissarissen sinds 2014, bestuurlijk actief binnen FloraHolland sinds 2012, lid Auditcommissie.
Lid-bedrijf: Gova B.V. in Nispen.
Nevenfuncties: geen.

Jos ten Have (13-11-1959), lid Raad van Commissarissen sinds 2004, lid Coöperatiecommissie.
Lid-bedrijf: J.& P. ten Have B.V.
Nevenfuncties:
- Penningmeester Geopower vof.
- Voorzitter Plantform.

Gerben Ravensbergen (16-10-1974), lid Raad van Commissarissen sinds 2014, lid Auditcommissie.
Lid-bedrijf: Gebr. P. & J. Ravensbergen C.V.
Nevenfuncties:
- Penningmeester stichting YourLily.
- Lid Economic Board Greenport Duin- en Bollenstreek.

Cees van Rijn (4-5-1947), lid Raad van Commissarissen sinds 2012, voorzitter Auditcommissie sinds 2014.
Nevenfuncties:
- Commissaris VION Food Group.
- Commissaris Incotec B.V.
- Commissaris en voorzitter auditcommissie Detail Result Groep B.V.
- Commissaris en voorzitter auditcommissie Plukon Food Group B.V.
- Commissaris en voorzitter remuneratiecommissie ForFarmers.
- Commissaris ECV.
- Lid raad van toezicht en voorzitter auditcommissie bij het LUMC.
- Lid Bestuur Stichting Continuïteit SBM Offshore.
- Lid Commissie Publiek Belang PwC.

Rosaline Zuurbier (26-05-1977), lid Raad van Commissarissen sinds 2014, lid Coöperatiecommissie.
Lid-bedrijf: C.G. Zuurbier & Co. International B.V./Bilashaka Flowers Ltd. in Naivasha, Kenia.
Nevenfuncties:
- Lid ledenraad Rabobank Alkmaar e.o.

Na het afscheid van Franswillem Briët is er in de Raad van Commissarissen een vacature. De bedoeling is dat deze in de algemene ledenvergadering van 4 juni 2015 wordt ingevuld.

Alle commissarissen hebben de Nederlandse nationaliteit.

Bij de samenstelling van de RvC wordt gekeken naar een goede verhouding en/of vertegenwoordiging van:

- Lid van FloraHolland en extern commissaris
- Man en vrouw
- Nationale en internationale productie
- Verschillende productgroepen
- Kennis en ervaring

Meerjarenoverzicht FloraHolland (kengetallen)

	2014	2013	2012	2011
Omzet (x € 1 miljoen)	4.537	4.476	4.398	4.284
Opbrengsten (x € 1 miljoen)	393	402	381	392
Totale kosten (x € 1 miljoen)	384	418	371	378
- Loonkosten (x € 1 miljoen)	177	210	191	197
- Algemene kosten (x € 1 miljoen)	109	102	87	90
- Afschrijvingen & rente (x € 1 miljoen)	98	106	93	91
Resultaat na belasting (x € 1 miljoen)	9,6	-15,6	7,9	11,2
Balanstotaal (x € 1 miljoen)	903	965	978	989
Investeringen-netto (x € 1 miljoen)	41	67	72	82
Solvabiliteit (%)	23,4	21,4	23,2	22,4
Risicodragend vermogen (%)	49,4	44,4	45,6	46,0
Kostendekkende provisie (netto in %) *	3,8	4,8	4,0	4,0
Personeel (FTE's ultimo)	2.617	2.940	3.154	3.346
Ziekteverzuim (%)	5,8	4,9	4,7	5,5
Klokactiviteiten indices/prijzen				
- Partijen (x 1.000)	5.907	5.941	6.047	6.263
- Stuks (x 1.000.000)	12.482	12.405	12.457	12.757
- Logistieke transacties (x 1.000)	28.054	27.981	28.274	29.178
- Karren (x1.000)	6.867	7.081	7.427	8.196
Gemiddelde prijs bloemen (€)	0,22	0,22	0,22	0,21
Gemiddelde prijs kamerplanten (€)	1,67	1,63	1,62	1,53
Gemiddelde prijs tuinplanten (€)	0,96	0,97	0,96	0,91
Aantal leden(mutaties)				
- Lid nieuw	123	97	95	141
- Beëindiging lid	332	300	249	366
- Aantal leden einde jaar	4.524	4.582	4.687	4.908
- Aantal contractzenders einde jaar	1.930	2.267	2.452	2.864

*Kwekersheffingen minus resultaat voor belasting in verhouding tot de omzet.

Verslag van de directie

FloraHolland in 2014

Marktontwikkelingen

Economisch gezien was 2014 een jaar van licht herstel. Een lang verwacht herstel dat wat werd afgeremd door spanningen in Oost-Europa en het Midden Oosten. Duitsland en vooral Rusland presteerden op macroniveau minder dan verwacht. In Nederland ontstond wat meer economisch optimisme, hoewel een echte krachtige groei uitbleef.

Tegen die achtergrond was de omzetgroei van FloraHolland bevredigend. Een plus van 1,4% bij gemiddeld iets hogere prijzen. Sommige productgroepen boekten prima resultaten, andere mindere. Het tulpenseizoen 2013-2014 was goed. Ondanks een extreem vroeg voorjaar viel het tuinplantenseizoen tegen.
Op landenniveau scoorden Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Polen en Oostenrijk goed. De export naar Rusland daalde flink. De afzetontwikkelingen daar zijn zorgelijk.

Voor FloraHolland is een aantal marktontwikkelingen relevant:
- De productie internationaliseert. Daardoor daalt het Nederlandse aandeel in de wereldproductie van bloemen en planten.
- Kwekers verkopen hun producten steeds vaker zelfstandig zonder directe tussenkomst van FloraHolland en zij opereren vaker verderop in de keten. Door meer gebruik van digitale afzetmiddelen, neemt de veilingklok in belang af, al ging dat proces in 2014 langzamer dan verwacht.

Om een antwoord te kunnen geven op onder andere deze marktontwikkelingen, heeft FloraHolland haar nieuwe strategie FloraHolland 2020 opgesteld. Hierin staat beschreven hoe onze coöperatie de sierteeltsector tot bloei brengt. Nu en in 2020.

Terugblik: Kompas, de uitvoering en de resultaten

Eind 2013 kondigde FloraHolland met Kompas een reorganisatie aan. Die reorganisatie bracht veranderingen en uitdagingen met zich mee. Dat leverde enkele strategische speerpunten op die voor een groot deel in 2014 werden uitgevoerd.

De commerciële dienstverlening vanuit de klant inrichten
In plaats van de markt te benaderen vanuit het instrument klok of directe verkoop, moet de klant voortaan ons vertrekpunt zijn. Mensen, kennis en kunde zijn integraal beschikbaar gemaakt, waarbij ons handelen vanuit de klant centraal is gaan staan. De basis van ons commercieel handelen was, is en blijft de coöperatieve binding met de leden.

De Klok op maat maken
De verschuiving naar directe afzet leidde ook in 2014 tot krimpende aanvoer naar de klok. Daarnaast verandert ook de aard van het veilproces. Onder invloed van virtualisering ontstaat ontkoppeling van transactie, logistiek en locatie. Dit vraagt een technisch geavanceerde ontwikkeling, maar geeft tegelijkertijd meer mogelijkheden om de fysieke processen te vereenvoudigen en flexibeler te maken. Concreet betekende dit in 2014:

- Kleiner aantal veiltribunes en klokken
- Concentratie in landelijke veilprocessen en mogelijk 'af-tuin-veilen'
- Verhuizing klokken van Bleiswijk naar Naaldwijk (Bloemistenklok)
- Keuren van producten 'voor de verkoop' afbouwen als onderdeel veilproces

De managementstructuur vereenvoudigen en afslanken
Aanpassing van FloraHolland aan de nieuwe marktomstandigheden moest een kleinere en meer flexibele organisatie opleveren. Zowel in het commerciële deel, maar ook in de rest van de organisatie vereenvoudigden we de managementstructuur. Het aantal managementfuncties kromp met circa 25%.

De Vastgoedportefeuille op orde houden
In de nieuwe vastgoedvisie werd opnieuw de balans opgemaakt tussen nieuwbouw, renovatie/onderhoud, en het eventueel buiten gebruik stellen van gebouwen of gebouwdelen. In deze lijn zijn investeringen en desinvesteringen nodig om de vastgoedportefeuille op orde te houden. Ook is gekeken naar het beter gebruik maken van beschikbare goede kantoorruimte.

Aanpassen van tarieven en financiering
Tegen de achtergrond van de ingrijpende veranderingen van onze rol en dienstenportfolio is een herbezinning op de tarieven en financiering van FloraHolland noodzakelijk. In 2014 is dit onderwerp in een werkgroep van leden uit de adviesraden aan de orde geweest en zijn uitgangspunten en richtingen bepaald.

Koers en keuzes
Het FloraHolland Kompas gaf richting en koers naar de toekomst, invulling van de rol van FloraHolland als dienstverlener in een veranderde markt, maar ook de ruimte om binnen die koers continu de juiste routes te kunnen kiezen. Waardoor het coöperatieve bedrijf voor haar leden ook naar die veranderde internationale markt van bloemen en planten de toegang biedt. In 2014 is echter ook gestart met de ontwikkeling van de nieuwe strategie FloraHolland 2020. Dit proces staat verderop in het jaarverslag beschreven.

Valentijnsacties en Valentijnsakkoord
De vakbonden riepen in de aanloop naar Valentijnsdag op tot acties. Dit had veel impact op het bedrijf. Voor onze kwekers en klanten hadden de acties echter nauwelijks gevolgen voor de Valentijnshandel. Door extra inzet van veel van onze medewerkers konden alle producten toch worden verwerkt en realiseerden we een hogere Valentijnsomzet dan het jaar ervoor.
Het conflict had betrekking op het sociaal plan rondom de reorganisatie Kompas. Maar er speelde meer. Er was onvrede bij medewerkers, die zich onvoldoende gezien en gehoord voelden.
Na enkele actiedagen werd het Valentijnsakkoord bereikt. Er kwam een aangepast sociaal plan, dat vooral beter uitpakte voor kwetsbare groepen medewerkers. De dialoog met medewerkers werd hersteld door het organiseren van koffiemomenten en andere gespreksvormen.

Financiële resultaten
Het boekjaar 2014 is positief afgesloten met een resultaat van € 9,6 miljoen na belasting. Ten opzichte van het verlies in 2013 van € 15,6 miljoen is dit een verbetering van € 25,2 miljoen. Als het verlies van 2013 gecorrigeerd wordt voor bijzondere lasten (€ 21,2 miljoen), is het resultaat over 2014 verbeterd met € 4,0 miljoen. Naast een hogere omzet is de verbetering van het resultaat vooral het gevolg van de implementatie van Kompas waardoor de personeelskosten aanzienlijk zijn verlaagd. Door het betere resultaat en door het verkorten van de balans als gevolg van lagere investeringen en desinvesteringen, is de solvabiliteit ten opzichte van vorig jaar verbeterd van 21% naar 23%. Door de hogere omzet, de lagere kosten en de lagere investeringen kon met de hieruit voortkomende positieve kasstroom de financieringsbehoefte worden verkleind. De liquiditeitspositie is hierdoor verbeterd en ultimo 2014 beschikt FloraHolland over ruime faciliteiten om in haar liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien. FloraHolland voldoet hiermee ruim aan de gestelde financieringsdoelstellingen en voorwaarden.

Terugblik: Ontwikkelingen coöperatief bedrijf in 2014

Het bedrijf FloraHolland sloot het jaar 2014 af met een plus van € 9,6 miljoen, een positief einde van een turbulent jaar. In deze paragraaf passeren de belangrijkste ontwikkelingen de revue.

Topstructuur gewijzigd
Een aanpassing van de samenstelling van het management bleek nodig. Nu bestaat dit team uit de beide directieleden en de managers Operations, Commercie, Strategie Management & Business Development (SM&BD), Finance, HR en ICT. Deze samenstelling waarborgt input uit het bedrijf zodat goed afgewogen beslissingen worden genomen.

Resultaatbestemming in twee termijnen
Tijdens de voorjaars-ALV stemden de leden over het voorgestelde besluit om het verlies over 2013 te dekken. Aanvankelijk wilde de directie dit verlies dekken door € 7,4 miljoen ten laste van de algemene reserve te brengen en de helft van de in 2013 ingehouden liquiditeitsbijdrage bij te schrijven op de ledenlening. De leden namen dit voorstel niet over. Een tweede algemene ledenvergadering accordeerde ruim een maand later een aangepast voorstel. In dat voorstel kwam niet € 7,4 miljoen maar € 15,6 miljoen ten laste van de algemene reserve. Zodoende wordt niet de helft, maar driekwart van de liquiditeitsbijdrage op de ledenlening bijgeschreven. De onvrede bij de leden bleek deels te zijn veroorzaakt door onduidelijke, late communicatie. Daarom werden voorafgaand aan de tweede ledenvergadering informatiebijeenkomsten gehouden.

Keurbeleid aangepast en interventieteam opgezet
FloraHolland vindt dat de verantwoordelijkheid voor de productkwaliteit bij de aanvoerder ligt. Zelfkeur bestaat al jaren, maar keurmeesters keurden voor het veilmoment nog steeds producten. Dat stopte in 2014. Hoewel daaraan een uitgebreid invoeringstraject vooraf ging, nam het aantal productreclamaties bij kloktransacties daarna toe. Een nieuw opgezet interventieteam keurt nu producten van aanvoerders die frequent de regels overtreden. Door een kleine groep notoire overtreders aan te pakken en te begeleiden, wil FloraHolland het aantal klachten snel terugdringen.

De toegang tot de veilingklok
Intensieve discussie was er over het leden-/niet-ledenbeleid en het beleid om aanvoerafspraken te maken en aanvoerexcessen tegen te gaan. Op basis van de ervaringen uit de hiervoor opgezette pilots, vele gesprekken met kwekers, FPC's en discussie in de adviesraden bloemen en planten, besloot FloraHolland te stoppen met de pilot Niet-leden niet veilen tenzij. In FloraHolland 2020 is nu gekozen om de marktplaats FloraHolland (ook de klok) open te houden voor niet-leden. De pilots hebben wel veel inzicht gegeven waar we het goede van behouden. Zo ontstaat op de veillocaties een regeling voor het maken van aanvoerafspraken en het tegengaan van aanvoerexcessen met als doel een regelmatig, afgewogen klokaanbod.

Terugblik: FloraHolland 2020, proces en ambities

Flowering the World Together, Planting Seeds of Opportunity for our Members. Deze woorden vormen de missie van de coöperatie zoals die in de nieuwe strategie FloraHolland 2020 staat. FloraHolland is 104 jaar geleden opgericht om voor de leden een marktplaats te creëren en zo hun bedrijfsrendement te vergroten. Die coöperatieve opdracht is op dit moment zeer actueel.

Bij de ontwikkeling van FloraHolland 2020 in de tweede helft van 2014, was iedereen direct actief betrokken. Met de commissarissen en met vakgenoten is gesproken over wat de sector de komende jaren van FloraHolland vraagt. Naar de meningen hierover van leden, klanten en medewerkers is goed geluisterd. Op basis van alle verkregen input, stelden we de concept-strategie op die zowel individueel als collectief besproken is. Aan de hand van de reacties op het concept, is de strategie aangescherpt en door de raad van commissarissen geaccordeerd. De definitieve versie is in de algemene ledenvergadering in december gepresenteerd.

De strategie FloraHolland 2020 heeft twee ambities:

Betere marges voor onze leden en hun klanten

Dit hebben we in 2020 bereikt:
- Ons virtuele platform zet € 1 miljard om
- Ons marktaandeel in Europa is met 20% gestegen
- Onze leden en hun klanten waarderen ons met minimaal een 8
- Ons kostenniveau is met 1/3 verlaagd
- De kosten van de aanvoerstromen zijn met 15% verlaagd
- Optimale en stabiele prijsvorming

Méér consumenten geven méér uit aan bloemen en planten

Dit hebben we in 2020 bereikt:
- De Europese consument geeft 20% meer uit aan bloemen en planten
- Wij faciliteren 20 innovaties per jaar
- Wij hebben beste kennis van de sierteeltsector wereldwijd
- 'Flowered by FloraHolland' is de nummer 1 business brand in de sierteeltsector wereldwijd

Vooruitblik: implementatie FloraHolland 2020 en doelstellingen

Voor 2015 heeft FloraHolland een aantal concrete doelstellingen vastgesteld:
1. Het financieel bedrijfsresultaat voor belasting moet hoger zijn dan €15,5 miljoen, dit is exclusief bijzondere posten en het implementatiebudget voor FloraHolland 2020.
2. De productomzetgroei van FloraHolland, klok- en directe afzet samen, moet minimaal 1,5% zijn;
3. Een goede en stabiele prijsvorming is belangrijk voor onze leden. Voor 2015 wordt hierbij specifiek gericht op het minimaal 10% kleiner maken van het verschil tussen de prijzen op de klok en de prijzen bij directe afzet;
4. Het hebben van tevreden klanten is belangrijk voor FloraHolland. Voor 2015 ligt de focus op het verminderen van het aantal productreclamaties, het op tijd afleveren van de producten na het veilen, verbeteren van de klantwaardering voor onze diensten en het houden van een leden- en klantentevredenheidsonderzoek;
5. Het verzuim binnen FloraHolland moet gelijk of lager zijn dan de norm van 5%.

Voor 2015 is daarnaast € 52 miljoen aan investeringen begroot met name in vervangingsinvesteringen voor gebouwen en vernieuwingsinvesteringen voor ICT.

Ook voor de implementatie van de strategie FloraHolland 2020 zijn doelstellingen bepaald. Voor 2015 moeten de eerste concrete resultaten zijn behaald voor de volgende lange termijn doelstellingen:
1. Ons marktaandeel in Europa is met 20% gestegen
2. Onze leden en hun klanten waarderen ons met minimaal een 8
3. Ons kostenniveau is met 1/3 verlaagd
4. Optimale en stabiele prijsvorming

Voor de implementatie van FloraHolland 2020 is in de begroting 2015 € 18 miljoen aan verwachte implementatiekosten opgenomen. Gedurende 2015 kan nog tot additionele investeringen besloten worden.

In lijn met de doelstelling FH2020 om de kosten met een derde te verlagen is voor 2015 een verdere daling van de personeelsbezetting voorzien.

In 2015 is een positieve kasstroom begroot waardoor de schuldenpositie verder kan worden verkleind. Als gevolg hiervan zal in 2015 er een herijking plaatsvinden van het financieringsbeleid, waarbij opnieuw gekeken zal worden naar de financieringsdoelstellingen, gewenste verhouding eigen en vreemd vermogen en verhouding ledenfinanciering ten opzichten van financiering door derden.

Voor 2015 wordt uitgegaan van een omzetgroei die minimaal gelijk is aan de verwachte inflatieontwikkeling. Omstandigheden die deze omzetdoelstelling kunnen beïnvloeden zijn de economische ontwikkeling in Europa, politieke omstandigheden in en tussen landen en valuta ontwikkelingen.

In het kader van FloraHolland 2020 moeten ook concrete projectdoelstellingen gerealiseerd worden. Voor het jaar 2015 zijn hiervoor de eerste vijf programma's opgezet:

1. **Het Nieuwe Veilen**

Het Nieuwe Veilen gaat over het inrichten van een fysieke marktplaats waar een goede, stabiele prijsvorming en een breed assortiment cruciaal zijn. Momenteel zorgt de klok te vaak niet voor aantrekkelijke, stabiele prijzen. Veilen is relatief duur. Een ideaalplaatje van de klok anno 2020 is er niet. Daarom praten we eerst met kwekers en klanten. Waarom gebruiken ze de klok wel of juist niet? Hoe zien ze de klok nu en morgen? Hoe maken wij klokveilen anno 2020 aantrekkelijk? We kijken ook om ons heen. Wat kun je leren van vergelijkbare marktplaatsen? Hoe lukt het hun om de vraag groter te laten zijn dan het aanbod? Ten slotte gaan we data van onze eigen klokken analyseren. Wanneer zijn vraag en aanbod niet in evenwicht? Zijn daarin constanten te zien en wat gebeurt er dan? Wat daaruit precies ontstaat, is nu nog niet helder. We stellen wel randvoorwaarden. De marktplaats van Het Nieuwe Veilen zorgt voor een goede en stabiele prijsvorming voor het breedste assortiment ter wereld en is een derde goedkoper dan de huidige klok. De contouren van die marktplaats moeten er eind 2015 zijn. Daarna gaan we implementeren.

2. **World Flower Exchange**

In 2020 is er een virtueel platform waar € 1 miljard wordt omgezet en waar alle marktkennis, –ideeën en –innovatie samenkomen. Ook hier worden eerst kwekers- en klantenbehoeftes in kaart gebracht en wordt de omgeving verkend. De techniek van virtuele platforms is bekend, maar FloraHolland heeft er onvoldoende ervaring mee. De zoektocht gaat over de vraag hoe platforms optimaal zijn in te zetten voor een goede bloemen- en plantenafzet.

3. **Consumer**

FloraHolland wil eraan bijdragen dat de consumentenbestedingen van bloemen en planten tot 2020 met 20% stijgen. Dat vergt in de basis kennis over de consument om hem te kunnen verleiden bloemen en planten te kopen. Over dit deel van de strategie is de keten eenstemmig. Dat maakt een generieke, ketenbrede aanpak mogelijk. Eerst kennis vergaren en dan in actie komen. Binnen een nieuwe, samen met de handel op te zetten structuur waarin FloraHolland de drijvende kracht wil zijn.

4. **Vereenvoudigen en standaarden**

FloraHolland maakt werk van de ontwikkeling van moderne, wereldwijd geldende en bij klanten en eindklanten aansluitende standaarden voor productie, product, IT en logistiek. Gezien de noodzaak daarvan ambieert FloraHolland hier een sterk stimulerende rol. Consumenten worden steeds milieubewuster. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is dus een voorwaarde. FloraHolland wil op dat punt meer leidend worden en haar eigen ketenprocessen vereenvoudigen.

5. **Samen verbeteren**

Door het medewerkersprogramma Samen Verbeteren willen we werken aan het continu verbeteren van onze dienstverlening. Dit doen we door met een eenduidige methode te werken vanuit de wensen van de klant. FloraHolland 2020 biedt weliswaar een eenduidig kader, maar het bedrijf werkt nog onvoldoende eenduidig. Meer eenheid, meer procesmatig denken en meer klantgerichtheid is nodig. Eén theorie, één set middelen en benutting van de denkkracht van alle medewerkers. Iedereen probeert zichzelf en zijn omgeving voortdurend te verbeteren in een vitale organisatie van denkende mensen. Mensen die voortdurend nieuwe best practices ontwikkelen om het voor kwekers en klanten nog beter te doen. De kernwaarden Duidelijk, Duurzaam, Dienstverlenend en Samen zijn hierbij leidend.

Goed werkgeverschap

Wake-up call

Voor directie en management waren de acties in februari een wake-up call. Toen de vakbonden en de veiling eenmaal weer aan tafel zaten, werd over de zakelijke kant van het conflict snel een akkoord bereikt. Al tijdens de acties was de onvrede onder medewerkers aangepakt en dat werd daarna voortgezet. Er kwamen koffiemomenten van medewerkers en managers. Een Valentijnstuurgroep van medewerkers en managers zoekt wegen om mensen binnen de organisatie beter tot hun recht te laten komen. Bij de ontwikkeling van de strategie FloraHolland 2020 zijn medewerkers betrokken.

Nieuwe cao

De nieuwe cao is modern en geeft medewerkers keuzemogelijkheden. Medewerkers kunnen nu extra vrije dagen kopen of juist minder opnemen en die laten uitbetalen. Mogelijkheden voor thuis werken (in niet plaats- en tijdgebonden functies) werden verruimd. De cao bracht volledige harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden tot stand. Tot nu toe waren er nog beloningsverschillen per standplaats. Nu hebben medewerkers gelijke arbeidsvoorwaarden, ongeacht hun standplaats. De verbeteringen in de arbeidsvoorwaarden (loon, regelingen, sociaal plan) van de cao bleven binnen de daarvoor door FloraHolland gestelde kaders.

Nieuwe pensioenregeling

Door wijzigingen in de wetgeving en omdat het contract met de pensioenverzekeraar afliep, moest FloraHolland met de vakorganisaties tot een nieuwe pensioenregeling komen. Aan de pensioenopbouw dragen werknemer en werkgever beide bij. In de nieuwe regeling verhoogt FloraHolland die bijdrage enigszins. Van belang is dat medewerkers kunnen kiezen om voor extra pensioen te sparen. In de regeling is verder de financiering van de pensioenen geregeld en zijn afspraken over bestaande pensioenen bestendigd.

Uitrol Kompas

Het meerjarenplan Kompas maakte een formatiekrimp van 200 formatieplaatsen noodzakelijk. Dat was ingrijpend in de organisatie, want het betrof goed functionerende medewerkers die vaak al jaren bij FloraHolland werkten. Voor deze medewerkers is een nieuw - verbeterd - sociaal plan afgesproken. Veel mensen zijn geholpen in hun zoektocht naar ander werk.

Duurzaamheid, een sectorverantwoordelijkheid

Uitgangspunten voor het duurzaamheidsbeleid
Voor FloraHolland betekent verantwoord ondernemen continue, beleidsmatige aandacht voor mens, milieu en maatschappij. De consumptie van duurzaam geproduceerde bloemen en planten draagt bij aan gezonde leefomstandigheden. FloraHolland bevordert duurzaamheid in de productie en de afzetketen op de volgende terreinen:

- De ontwikkeling van standaarden voor een duurzame sierteeltproductie, -logistiek en -afzet.
- Het gebruik van duurzame grondstoffen en hulpbronnen bij de productie en afzet van siergewassen.
- Een duurzame logistieke keten binnen de sierteelt.
- Bijdragen aan het ondernemerschap en zo de welvaart van leden, hun werknemers en hun gezinnen, ook in ontwikkelingslanden, helpen verhogen.
- Goed werkgeverschap.

FloraHolland begon in 2014, samen met LTO Glaskracht en de VGB, met de opzet van een MVO-verslag conform de GRI-normen (Global Reporting Initiative) voor de sector. Naast beleidsmatige keuzes staan ook controleerbare kwantitatieve gegevens centraal. In volgende jaarverslagen verwijst FloraHolland voor duurzaamheidsaspecten naar dit MVO-verslag. Dit verslag vormt een belangrijke basis voor onze duurzaamheidsaanpak.

De ontwikkeling van standaarden
De ontwikkeling van duurzaamheidsstandaarden werd in 2014 op drie terreinen nagestreefd:

- FloraHolland is lid van het Floriculture Sustainability Initiative (FSI). Ketenpartners werken hier met non-gouvernementele organisaties als het Wereld Natuur Fonds en Hivos aan meer duurzaamheid. Het benchmarksysteem van FSI zorgt voor transparantie in de markt. Het maakt een eerlijke vergelijking mogelijk tussen de diverse nationale en internationale standaarden op dit gebied. FSI pakt duurzaamheidsknelpunten zoals watergebruik, arbeidsomstandigheden en het gebruik van pesticiden sectorbreed op. FloraHolland vertegenwoordigt de producenten van het noordelijk halfrond in het internationale FSI-bestuur.
- FloraHolland bevordert, samen met MPS (Milieu Programma Sierteelt), het gebruik van kwaliteitsstandaarden voor milieubewust en sociaal ondernemen. FFP (Fair Flowers Fair Plants) wordt als consumentenlabel ingezet.
- FloraHolland faciliteert het gebruik van het keurmerk Fair Trade door de financiële administratie van Fair Trade transacties van leden op zich te nemen. Zo wordt zeker gesteld dat de extra afdracht voor Fair Trade terecht komt waar hij moet zijn.

Het bevorderen van het gebruik van duurzame grondstoffen en hulpbronnen
In 2014 was FloraHolland trekker van, of betrokken bij drie trajecten rondom duurzame grondstoffen en hulpbronnen:

- De ontwikkeling van geothermie (aardwarmte) in Naaldwijk. Dit betreft warmtelevering uit de Onderkrijt- en Triaslaag. Die lagen liggen op respectievelijk twee en vier kilometer diepte bij het Naaldwijkse veilingcomplex en enkele omliggende kwekerijen.
- Het programma 'Biobased economy voor de sierteelt'. Dit programma werd voorheen uitgevoerd door het Productschap Tuinbouw. Het zet in op het afzonderen en vervolgens tot waarde brengen van inhoudsstoffen uit restmateriaal, bijvoorbeeld in niet-chemische gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen. Verder is FloraHolland partner in Kenniscentrum Plantenstoffen en het project Biobase Westland.
- Het C02 sectortool. Dit programma van het PT is door FloraHolland voor de sierteelt overgenomen om het te behouden voor de praktijk. Ondernemers kunnen met deze tool het C02-effect berekenen van procesaanpassingen (lampen, verwarming, grondstoffen).

Ook lokale activiteiten
Waar mogelijk en zinvol ondersteunt FloraHolland lokale duurzaamheidsprojecten. Een voorbeeld daarvan was de deelname aan het project ‘Groene wanden in de klas’ in de gemeente Haarlemmermeer. Bepaalde planten hebben een goede uitwerking op de luchtkwaliteit in klaslokalen. Door het aanbrengen van een plantenwand in een aantal klaslokalen en het vervolgens in kaart brengen van de gevolgen daarvan, snijdt het mes aan twee kanten. Een betere leeromgeving voor schoolkinderen en meer verkoopkansen voor planten.

Corporate Governance in 2014

FloraHolland leefde ook in 2014 de voor coöperaties bestemde corporate governancecode van de NCR na. Op grond van het hierin genoemde ‘pas toe of leg uit principe’ vermelden we waar we afwijken van deze code en motiveren we dat op onze website. Per 1 januari 2014 kreeg FloraHolland een nieuwe bestuurlijke structuur en daarmee een nieuwe corporate governance. Daarbinnen werden de algemene ledenvergadering (ALV), de raad van commissarissen en de directie de belangrijkste organen. Het ledenbestuur hield hiermee op te bestaan. Voor alle organen en bijbehorende commissies zijn conform de NCR-code reglementen op de website te lezen. Een volledig overzicht van de navolging van de NCR-code door FloraHolland is te vinden op de website op de pagina Corporate Governance. Een overzicht van de onderdelen die niet door FloraHolland worden nagevolgd en/of die niet van toepassing zijn, staan in bijlage 2 van dit jaarverslag.

FloraHolland is door haar omvang een structuurcoöperatie met een raad van commissarissen en een ondernemingsraad. Binnen de coöperatie is de ALV het hoogste gezagsorgaan. De leden benoemen de raad van commissarissen en de ALV-commissie, stellen de jaarrekening en de voornaamste tarieven vast en beoordelen grote investeringen.

Het stemrecht van onze leden is gebaseerd op het opgebouwde ledenkapitaal tijdens de jaren van lidmaatschap en daarmee op de in het verleden gerealiseerde omzet.
De ALV kwam in 2014 drie maal bijeen. Eén ALV stond volledig in het teken van het voorstel voor de financiering van het in 2013 geleden verlies.
De ALV-commissie, een separate commissie van de ALV, doet aanbevelingen voor of maakt bezwaar tegen nieuwe commissarissen en stelt de beloning van commissarissen en het beloningsbeleid voor de directie vast.

De directie is in de nieuwe bestuurlijke structuur op basis van het directiereglement eindverantwoordelijk voor de besturing van de coöperatie. Onze directie bestond in 2014 uit een algemeen directeur en een financieel directeur. Zij kwamen samen met concernmanagers minimaal wekelijks bijeen in het managementteam (MT) FloraHolland.

De raad van commissarissen (RvC) houdt toezicht op het directiebeleid en de algemene gang van zaken in het coöperatieve bedrijf. Tevens heeft de RvC een adviserende functie. De raad stelde een auditcommissie, coöperatiecommissie en selectie- en remuneratiecommissie in met eigen reglementen.

De adviesstructuur borgt de ledeninvloed in FloraHolland Product Commissies (FPC), Regional Advisory Committees (RAC) en Adviesraden Bloemen en Planten. Elke productgroep heeft een FPC van coöperatieleden, die de directie adviseert over productgerelateerde onderwerpen. Buiten Nederland adviseren RAC’s, uit Israël, Kenia en Ethiopië, de directie over regionale onderwerpen. De adviesraden bespreken productoverstijgende zaken en bestaan uit leden vanuit de FPC’s en door de directie voorgedragen leden. Onze directie legt de adviesraden onderwerpen van de strategische agenda voor en wordt gevraagd en ongevraagd geadviseerd over strategische en beleidsmatige onderwerpen. De directie neemt de adviezen over of geeft uitleg als dit niet gebeurt.

Strategisch beleid
Strategische beleidsvorming vindt plaats op de volgende wijze:

- De directie bereidt het strategisch beleid voor, vertaalt dit naar plannen en is verantwoordelijk voor de uitvoering;
- De adviesraden toetsen de voorgenomen beleidskeuzes van de directie. Dit kan leiden tot een formeel advies aan de directie. In bepaalde gevallen doet een commissie van de adviesraden voorwerk;
- De commissarissen keuren het strategisch beleid goed. In het beleidsvormingsproces rondom strategische kwesties is de raad actief en inhoudelijk betrokken.

Beloningsbeleid
FloraHolland wil een transparant beloningsbeleid. De ALV-commissie stelt de hoogte van de vergoeding voor de commissarissen vast en geeft kaders voor het beloningsbeleid van de top van de organisatie. Elke drie jaar voert een extern bureau een benchmark uit. We zitten al jaren op de mediaan van de algemene markt voor eindverantwoordelijke directies. De raad van commissarissen stelt de beloning van de directie feitelijk vast.

De beloningen van directie volgen de loonsverhogingen van de cao van FloraHolland. Commissarissen ontvangen een vaste jaarvergoeding en geen variabele vergoeding. De beloning van de directie kent een vast en een variabel deel. De maximale variabele beloning voor de algemeen directeur bedraagt 30% van het vaste salaris. Voor de financieel directeur is de maximale variabele beloning 20% van het vaste salaris. Naast het salaris hebben onze directieleden dezelfde aanvullende arbeidsvoorwaarden (zoals pensioen) als andere medewerkers. De beloning van directie en raad van commissarissen wordt vermeld in de jaarrekening.

Risicomanagement en -beheersing
FloraHolland speelt actief in op risico's die haar belemmeren bij het bereiken van haar doelstellingen. De directie is eindverantwoordelijk voor de risicobeheersing en de werking van controlesystemen. De uitvoering hiervan ligt bij directie en bedrijf. De raad van commissarissen houdt hierop toezicht. We kennen een 'intern beheersingsframework' van belangrijke risicobeheersings- en controlesystemen, dat voor 2014 nu wordt beschreven.

De externe accountant
De controle van de jaarrekening is in 2014 op reguliere wijze uitgevoerd door accountantskantoor EY. De rapportages van de jaarrekeningcontrole zijn conform planning besproken met de auditcommissie.

Afdeling Internal Audit
De afdeling Internal Audit ziet toe op de interne beheersing en administratieve organisatie van FloraHolland. Op basis van een risico-inschatting stelt zij een auditjaarplan op met daarin onderwerpen waarop audits worden uitgevoerd of advisering plaatsvindt. Ook voert Internal Audit risico-inventarisaties en -analyses uit, samen met business controllers en de externe accountant. De manager Internal Audit bericht regelmatig aan de auditcommissie over interne beheersingsonderwerpen.

Beheersing financiële procesrisico's
Als instrument voor beheersing van financiële procesrisico's kent elk bedrijfsonderdeel van FloraHolland een procesrisicomodel. Dat vermeldt de processen met bijbehorende financiële risico's en de mate van beheersing. Op de procesrisicomodellen vond in 2014 actief beheer plaats. Onvoldoende beheerste risico's worden gerapporteerd in de interne managementletter aan management en directie en besproken met de auditcommissie. De opvolging van de aanbevelingen maakt deel uit van de jaarplanning van de bedrijfsonderdelen en wordt intensief gemonitord en gerapporteerd.

Plannings- en besturingscyclus
FloraHolland kent een uitgebalanceerde plannings- en besturingscyclus. Er is veel aandacht voor strategie- en beleidsontwikkeling waarin leden een actieve rol spelen. De strategie wordt vertaald naar het meerjarenplan dat jaarlijks kan worden bijgesteld en waaruit jaarplannen met jaarbegrotingen voortvloeien. De in het jaar gerealiseerde resultaten worden periodiek vergeleken met jaarplannen en begrotingen en vermeld in financiële rapportages. In het voor- en najaar worden prognoses gemaakt. Na het boekjaar worden jaarrekening en jaarverslag opgemaakt en ter vaststelling voorgelegd aan de ALV.
De plannings- en besturingscyclus functioneerde in 2014 goed. Kompas uit 2013 was de basis voor het jaarplan en de begroting van 2014. In 2014 werd de strategie FloraHolland 2020 ontwikkeld en vastgesteld. In het directieverslag wordt hier uitgebreid op ingegaan.

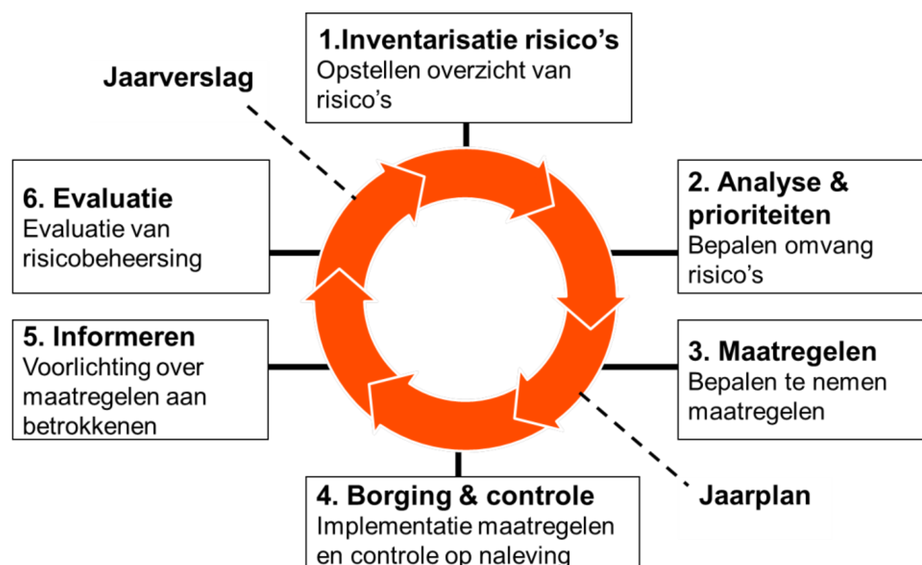
Beheersing van specifieke financiële risico's
Het treasuryteam, geleid door de financieel directeur beheerst de liquiditeits-, krediet-, rente- en valutarisico's. Op basis van het treasurybeleid worden risico's afgedekt met financiële instrumenten. Het energieteam beperkt prijsrisico's in de energie-inkoop. Het strategisch debiteurenoverleg stelt het debiteurenrisicobeleid vast dat wordt uitgevoerd door de afdelingen Finance en Commercie. In het vastgoedoverleg worden de risico's ten aanzien van het vastgoed besproken. In dit overleg is in 2014 uitvoerig stil gestaan bij waardering van het onroerend goed. Dit heeft geleid tot afwaardering van gronden in Naaldwijk. In de toelichting op de jaarrekening worden de financiële risico's nader beschreven.

Beheersing van specifieke operationele risico's
Operationele risico's zoals ongelukken en calamiteiten worden afgedekt door de Bedrijfshulpverlening, Bedrijfsbeveiliging en de Bedrijfsbrandweer (in Aalsmeer en Naaldwijk). Er zijn actuele bedrijfsnoodplannen. De jaarlijkse crisismanagementtrainingen werden gehouden. Verzekeringsportefeuilles die schade door calamiteiten afdekken, worden actief beheerd. Voor beheersing van Arbo- en milieurisico's wordt verwezen naar het Jaarverslag Arbo & Milieu 2014 dat wordt gepubliceerd op de website

Beheersing fiscale risico's
Jaarlijks worden als onderdeel van het auditjaarplan fiscale audits uitgevoerd. In 2014 werd een audit op loonbelasting uitgevoerd. Aanbevelingen uit eerdere BTW audits werden opgevolgd. De status van opvolging van aanbevelingen uit audits wordt actief gemonitord.

Beheersing van ICT-risico's
Op basis van een meerjarenvisie worden EDP (Electronic Data Processing) audits uitgevoerd. In 2014 zijn de datawarehouses en UKOA ge-audit en werd begonnen met de audit op het nieuwe facturatiesysteem Fans. De afdeling I&A en Internal Audit monitoren de opvolging van de aanbevelingen daaruit actief.

De FloraHolland risicomanagementcyclus
Zowel bedrijfsonderdelen als het MT FloraHolland doorlopen jaarlijks de integrale risicomanagementcyclus en worden hierbij begeleid door Internal Audit. Met deze cyclus worden de risico-overzichten actueel gehouden en beheersing waar nodig geborgd. De afbeelding toont de stappen van de cyclus.



Relevante risico's in 2014
De nieuwe strategie FloraHolland 2020 geeft FloraHolland positie en richting voor de komende jaren. De implementatie daarvan is mede ingegeven door onderstaande strategische marktrisico's, die directie en commissarissen de afgelopen jaren onderkenden:

- Toename directe omzet en afname van gebruik van de veilingklok;
- Minder waardetoevoeging FloraHolland door ketenverkorting/te dure dienstverlening;
- Direct sourcing/toename BVO;
- Afname besef toegevoegde waarde coöperatief ondernemen/leden weg van coöperatie;
- Verlies leidende positie in prijsvorming;
- Maatwerkdiensten en internationalisering vergroten complexiteit;
- Bij besluitvorming voldoende draagvlak bij leden.

FloraHolland 2020 maakt deze strategische marktrisico's beter beheersbaar. Daarnaast zijn er bedrijfsrisico's die de strategische doelen bedreigen. Het MT besprak in december een door Internal Audit opgestelde risicoanalyse van FloraHolland 2020 en noemde op grond daarvan de vier belangrijkste risicoclusters voor het realiseren van de ambities:

1. ICT/virtualisering: ICT te complex, virtualisering te traag, kannibaliserend effect van virtualisering;
2. Verandervermogen: organisatie kan verandering niet aan, innovatievermogen te klein, te weinig focus, interne gerichtheid;
3. Competenties: onvoldoende kennis /competenties in huis;
4. Coöperatie: snelle toename direct sourcing/BVO, toegevoegde waarde coöperatief ondernemen minder vanzelfsprekend.

Vanaf de start van FloraHolland 2020 in 2015 wordt de beheersing van deze risico's opgenomen in de besturingscyclus van de programma's.

Verklaring
In 2014 zijn geen wezenlijke tekortkomingen in de bestaande risicobeheersings- en controlesystemen geconstateerd. De systemen zijn niet fundamenteel gewijzigd. Wel wordt in 2015 door de aanstelling van een compliance officer meer aandacht besteed aan het beheersen van risico's die voortkomen uit wet- en regelgeving. Over financiële verslaggevingsrisico's verklaart de directie dat interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven. De financiële verslaggeving bevat geen onjuistheden van materieel belang. De risicobeheersings- en controlesystemen werkten naar behoren.

Verslag van de ALV-commissie

De ALV-commissie kwam in 2014 vijf keer bijeen. Vergaderingen vinden altijd plaats in aanwezigheid van de voorzitter van de Remco en de secretaris van de RvC, die tevens secretaris is van de ALV-commissie. De commissie heeft meerdere malen gesproken over haar taken en verantwoordelijkheden. Naast het toezien op het goede verloop van de ALV (agenda, stemproces en verslaglegging), zijn de belangrijkste taken het vaststellen van de vergoeding voor de RvC en het beloningsbeleid voor de directie (zie verslag selectie- en remuneratiecommissie). De commissie oefent ook het recht van aanbeveling uit bij vacatures in de RvC en het recht van bezwaar bij voordrachten van kandidaten door de RvC. In dat kader heeft de ALV-commissie gesproken met de twee commissarissen die in december 2014 volgens het rooster van aftreden herbenoembaar waren. Dit is voor de commissie een goede manier om meer inzicht te verkrijgen in kennis, ervaring en ideeën van de kandidaten. De commissie heeft haar vertrouwen in de kandidaten uitgesproken.

In het begin van het verslagjaar heeft de commissie een besluit genomen met betrekking tot de hoogte van de vergoeding voor de RvC. Het besluit ziet op de jaren 2014-2016. De commissarissen van FloraHolland krijgen een standaardvergoeding van € 30 duizend per jaar. Dit is een all-in vergoeding (met uitzondering van reiskostenvergoeding) op basis van een factuur. Voor het RvC-commissielidmaatschap en –voorzitterschap gelden aparte vergoedingen, net als voor de voorzitters- en vice-voorzittersfunctie.

Functie	Vergoeding	
Leden auditcommissie	5.000	
Voorzitter auditcommissie	10.000	
Leden overige commissies	3.000	
Voorzitters overige commissies	7.500	
Vicevoorzitter RvC	5.000	
Voorzitter RvC	20.000	+ variabele vergoeding op basis van tijdsbesteding (achteraf vast te stellen door ALV-commissie).

Verder heeft de commissie gesproken en besloten over het beloningsbeleid van de directie, zoals ook genoemd in het verslag van de selectie- en remuneratiecommissie (Remco).

Begin maart 2015 heeft een van de commissieleden zich teruggetrokken. De commissie heeft kennis genomen van de persoonlijke overwegingen van het betreffende lid en betreurt maar respecteert dit besluit. De commissie is op zoek naar een opvolger.

Ad van Marrewijk,
Voorzitter ALV-commissie

Verslag van de raad van commissarissen

In 2014 werkte FloraHolland met een nieuwe bestuurlijke structuur. De eindverantwoordelijkheid voor het bedrijf ligt bij de directie en niet meer bij een ledenbestuur. Een raad van commissarissen met daarin een ledenmeerderheid ziet actief toe op het werk van de directie. De nieuwe raad is samengesteld uit leden van het voormalige bestuur, leden van de raad van commissarissen oude stijl en twee nieuwgekozen leden. In 2013 werd al naar de nieuwe bestuurlijke situatie toe gewerkt.
Nog in 2013 benoemde de raad, naast de door de leden gekozen voorzitter, een vice-voorzitter (Mariëlle Ammerlaan). Tevens werden een coöperatiecommissie, een auditcommissie en een selectie- en remuneratiecommissie ingesteld en van reglementen voorzien.

In 2014 kwam de raad van commissarissen twaalf keer samen. Daaronder waren drie extra vergaderingen vanwege de gang van zaken rondom het resultaatsbestemmingsvoorstel 2013. In de vergaderingen werd een veelheid van andere onderwerpen besproken. Een greep daaruit:

- Frequent werd stilgestaan bij de gang van zaken in het bedrijf op basis van perioderapportages van de directie en door het koppelen van de kritische prestatie indicatoren (KPI's) van het bedrijf aan de werkelijkheid. De raad heeft als groep en individueel regelmatig contact met leden en klanten, bezoekt bijeenkomsten en spreekt enkele keren per jaar met de ondernemingsraad. Op deze wijze blijft zij goed geïnformeerd over wat er speelt en leeft en houdt de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.
- Het verloop van de vastgoedportefeuille werd nauwkeurig gevolgd. Er werd ingestemd met renovatie- en uitbreidingsprojecten (met name voor handelsbedrijven), met de afhandeling van de verkoop van het complex in Venlo en met het voornemen tot verkoop van het complex in Bleiswijk.
- Herhaaldelijk werd stilgestaan bij het leden-/niet-ledenbeleid. FloraHolland 2020 kiest voor de open marktplaats en stelt de klok open voor niet-leden. De raad steunt die visie, maar vindt een goed instrument voor het maken van aanvoerafspraken en het voorkomen van aanvoerexcessen nodig.
- Leden konden de ALV al volgen via de webcam. In 2014 vond een pilot plaats waarbij leden in Kenia op afstand ook konden meestemmen.
- De raad van commissarissen was voortdurend en intensief betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe strategie FloraHolland 2020. Hiervoor is de raad buiten het reguliere vergaderschema om meerdere malen bijeengekomen. De raad deelde de zorg van de directie over de noodzaak van een nieuwe strategie. Nederland Sierteeltland heeft een heldere visie nodig. De keuze voor FloraHolland om vooral marktplaats te zijn en om met ketenpartners meer te weten te komen over de consument, wordt door de commissarissen gedeeld. De raad heeft waardering voor het gelopen proces. Zij constateert dat onder meer door een andere houding van FloraHolland er weer meer eenheid in de sector ontstaat. Die is noodzakelijk om zowel de coöperatie FloraHolland als de sector als geheel sterk, vitaal en renderend te houden.
- In december trad Franswillem Briët terug als commissaris. In de voorjaarsledenvergadering van 2015 wordt zijn opvolger benoemd. De raad van commissarissen is de procedure daarvoor in januari al begonnen.
- In februari 2015 werd de werking van de nieuwe bestuurlijke structuur geëvalueerd onder leiding van een externe procesbegeleider. Hierbij zijn alle betrokken organen en de leden die daar interesse in hebben getoond in de gelegenheid geweest aan deze discussie deel te nemen en hun mening te geven. De uitkomst van de evaluatie is door de RvC gepresenteerd tijdens de regiobijeenkomsten.

Verslag van de auditcommissie

De auditcommissie kwam in 2014 zes keer bijeen. Vijf vergaderingen waren vooraf gepland, een vergadering is ingelast in verband met de discussie over de dekking van het verlies over 2013. Vergaderingen van de auditcommissie vinden altijd plaats in aanwezigheid van de externe accountant (EY), de financieel directeur en de manager Finance. Na iedere vergadering is er een private meeting van de auditcommissie met de externe accountant. Afhankelijk van het onderwerp worden externe deskundigen en/of medewerkers uit de organisatie uitgenodigd. De internal auditor is steeds een deel van iedere vergadering aanwezig. In 2014 zijn alle commissieleden bij de vergaderingen aanwezig geweest. De commissie kijkt terug op een intensieve en goede start in dit eerste jaar van haar bestaan. De commissie wordt door de directie goed geïnformeerd. Sommige commissieleden zijn een opleiding gaan volgen om hun kennis te verdiepen.

Tijdens het verslagjaar zijn veel onderwerpen besproken, waaronder:

- de werkwijze en verantwoordelijkheden van een auditcommissie
- het accountantsverslag en de jaarrekening over 2013
- de werkwijze van de afdeling Internal Audit en het auditplan
- de vergoeding van de accountant
- de verdieping van de business case van FloraHolland 2020
- de uitkomsten van de IT audit en de begroting voor 2015
- de administratieve organisatie van FloraHolland
- de management letter van de accountant
- de selectie van een nieuwe externe accountant in verband met rotatie

Verslag van de selectie- en remuneratiecommissie

De selectie- en remuneratiecommissie (Remco) is in 2014 vier maal bijeen geweest. Vergaderingen vinden altijd plaats in aanwezigheid van de algemeen directeur en de concernmanager HR. Afhankelijk van het onderwerp worden externe deskundigen uitgenodigd. In het najaar van 2014 heeft de voorzitter van de Remco, de heer Franswillem Briët, aangegeven tussentijds te willen aftreden. Dit is tijdens de ALV van december 2014 gebeurd. Het voorzitterschap wordt tijdelijk waargenomen door de heer Joris Elstgeest. Momenteel wordt gezocht naar een nieuwe externe commissaris.

Het belangrijkste onderwerp van de commissie in 2014 was de beloning van de statutaire directie. FloraHolland laat hiertoe een keer per drie jaar een benchmark (marktvergelijking) uitvoeren. De benchmark is uitgevoerd door de HAY-Group. Net als de vorige keer heeft de Remco er voor gekozen om een vergelijking te laten maken met de groep van statutaire bestuurders in de Nederlandse markt. FloraHolland heeft al vele jaren het beleid om te belonen op de mediaan van referentiegroep, mits alle prestatie-afspraken (KPI's) worden gerealiseerd. Omdat in de reglementen is vastgelegd dat het beloningsbeleid van de directie wordt vastgesteld door de ALV-commissie, heeft de Remco deze keuze voorgelegd aan de ALV-commissie en die heeft dit beleid goedgekeurd.

Op basis van de benchmark is er geen aanleiding om het vaste salaris of de korte termijn variabele beloning aan te passen (FloraHolland: algemeen directeur maximaal 30%, financieel directeur maximaal 20%). Uit de benchmark is echter gebleken dat het totale pakket onder de mediaan blijft. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat FloraHolland geen lange termijn variabele beloning kent. Om dit verschil op te heffen heeft de Remco voorgesteld vanaf 2015 een lange termijn variabele beloning in te stellen met dezelfde percentages als de korte termijn variabele beloning. De ALV-commissie en de voltallige RvC hebben hiermee ingestemd.

De uitkering van de lange termijn variabele beloning wordt afhankelijk gesteld van het realiseren van de strategiedoelstellingen en vindt steeds na drie jaar plaats.

Begin 2015 heeft de RvC –op voorstel van de Remco- de realisatie van de korte termijn KPI's over 2014 vastgesteld op 70%. Tevens zijn nieuwe korte termijn KPI's voor 2015 opgesteld en goedgekeurd door de RvC. Verder heeft deze commissie gesproken over het HR-beleid en de ontwikkeling van het management. In 2014 zijn alle commissieleden bij de vergaderingen aanwezig geweest.

Verslag van de coöperatiecommissie

In 2014 kwam de coöperatiecommissie vier keer samen. Vergaderingen vinden altijd plaats in aanwezigheid van de algemeen directeur, de manager Coöperatie en Communicatie en de secretaris van de RvC. Anders dan bij de andere twee RvC-commissies zijn er weinig andere organisaties die een dergelijke commissie hebben. De commissie heeft daarom in eerste instantie gesproken over de werkwijze en de afbakening van haar taken. Belangrijke thema's voor de coöperatiecommissie zijn ledenbeleid en ledenbetrokkenheid. Ook de tarieven vallen binnen de scope van de commissie, net als de commerciële regelingen. Bij dit laatste gaat het zowel om de interne procedures, het beheer en de transparantie. In de commissie wordt nooit over individuele gevallen gesproken.

De commissie treedt ook op als beroepsinstantie voor geschillen tussen de directie en leden. In 2014 heeft de commissie één zaak aan de orde gehad. Er is een hoorzitting gehouden naar aanleiding van het besluit van de directie om een bedrijf niet toe te laten tot het lidmaatschap. De commissie heeft zowel de klager als het bedrijf gehoord en heeft het besluit van de directie bekrachtigd.

Verder is in 2014 gesproken over het lid/niet-lid beleid, de ALV-pilot stemmen op afstand en de mutaties (inclusief opzeggingen) binnen het ledenbestand van FloraHolland. Ook is gesproken over de onderwerpen van FloraHolland 2020 die van belang zijn voor deze commissie en die bij de uitwerking daarvan op een later moment terug moeten komen. De commissie heeft ook haar eigen functioneren geëvalueerd. In 2014 zijn alle commissieleden bij de vergaderingen aanwezig geweest.

Advies raad van commissarissen

De raad van commissarissen heeft kennis genomen van de door de directie opgestelde en door de accountant gecontroleerde jaarrekening 2014 van FloraHolland. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2014 met toelichting. De raad stemt op grond van haar gehouden toezicht in met de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening en heeft deze ondertekend. Aan de algemene ledenvergadering wordt voorgesteld de jaarrekening 2014 vast te stellen, de directie decharge te verlenen voor het in het boekjaar 2014 gevoerde beleid en de raad van commissarissen decharge te verlenen voor het daarop gehouden toezicht.

De commissarissen spreken hun waardering uit naar directie en medewerkers voor de behaalde resultaten en de wijze waarop het bedrijf in 2014 heeft gefunctioneerd.

Bernard Oosterom, voorzitter
Aalsmeer 15 april 2015

Jaarrekening 2014

Geconsolideerde balans per 31 december 2014

	Toelichting	2014	2013
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	(1)	496	5.798
Materiële vaste activa	(2)		
Terreinen		113.198	121.833
Bedrijfsgebouwen		364.270	380.132
Machines en installaties		92.685	103.736
Andere vaste bedrijfsmiddelen		78.182	91.055
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar		127.251	122.392
		775.586	819.148
Financiële vaste activa	(3)		
Deelnemingen		15.202	17.030
Vorderingen op deelnemingen		4.778	5.622
Overige vorderingen		115	166
		20.095	22.818
Vlottende activa			
Vorderingen			
Handelsdebiteuren		76.523	72.897
Vorderingen op deelnemingen		109	957
Latente belastingvorderingen		1.250	1.577
Overige vorderingen en overlopende activa	(4)	18.908	32.391
		96.790	107.822
Liquide middelen		9.872	9.252
Totaal		**902.839**	**964.838**

	Toelichting	2014	2013
Passiva			
Groepsvermogen			
Eigen vermogen	(5)	211.224	206.744
Aandeel derden	(6)	2.286	1.976
		213.510	208.720
Voorzieningen	(7)		
Voorziening latente belasting verplichting		1.687	3.371
Reorganisatievoorziening		7.367	21.903
Overige voorzieningen		5.942	5.286
		14.996	30.560
Langlopende schulden			
Ledenleningen *	(8)	175.382	171.506
Liquiditeitsbijdrage *	(9)	44.759	32.914
Vrijwillige (leden)leningen *	(10)	8.334	8.659
Aanvoerdersleningen *	(11)	6.442	8.657
Langlopende bankleningen	(12)	122.571	150.288
		357.488	372.024
Kortlopende schulden			
Kredietinstellingen inclusief aflossingsverplichtingen	(13)	76.916	60.092
Schulden aan leden / niet-leden	(14)	57.256	103.998
Schulden aan deelnemingen		-	156
Crediteuren		40.996	49.448
Statiegelden		81.474	77.499
Overige schulden en overlopende passiva	(15)	60.203	62.341
		316.845	353.534
Totaal		**902.839**	**964.838**

* Achtergestelde leningen. Deze vormen gezamenlijk met het eigen vermogen het aansprakelijk vermogen.
Het aansprakelijk vermogen bedraagt ultimo 2014 € 446,1 miljoen (2013: € 428,5 miljoen).

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening 2014

(bedragen x € 1.000)

	Toelichting	2014	Voor bijzondere posten	Bijzondere posten 2013	2013
Bedrijfsbaten					
Provisies *		105.149	108.757	-	108.757
Contributies		8.745	8.903	-	8.903
Partij- en stapelwagenheffing		69.142	69.874	-	69.874
Transactie- en serviceheffing		24.655	21.557	-	21.557
Emballage		53.122	51.677	-	51.677
Verhuur stapelwagens en cc's		25.355	24.340	-	24.340
Verhuur onroerend goed		53.623	52.203	-	52.203
Diverse opbrengsten **		53.628	53.710	-	53.710
Aanwending liquiditeitsbijdrage		-	-	10.975	10.975
		393.419	391.021	10.975	401.996
Bedrijfslasten					
Lonen en salarissen	(16)	141.738	153.150	21.950	175.100
Sociale lasten		21.357	20.568	-	20.568
Pensioenlasten		13.593	14.479	-	14.479
Afschrijvingen en waardeverminderingen		82.559	79.038	10.000	89.038
Overige bedrijfslasten * **		109.398	102.246	-	102.246
		368.645	369.481	31.950	401.431
Bedrijfsresultaat		**24.774**	**21.540**	**-20.975**	**565**
Financiële baten en lasten:					
Rentelasten en soortgelijke kosten		-18.747	-19.028	-	-19.028
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		3.688	2.713	-	2.713
		-15.059	-16.315	-	-16.315
Resultaat voor belasting		**9.715**	**5.225**	**-20.975**	**-15.750**
Resultaat deelnemingen		2.681	1.466	-5.500	-4.034
Vennootschapsbelasting	(17)	-2.488	-891	5.244	4.353
Aandeel derden		-349	-150	-	-150
Resultaat na belasting		**9.559**	**5.650**	**-21.231**	**-15.581**

* De BBH-heffing (€ 8,7 miljoen) is, in tegenstelling tot de jaarrekening 2013, niet meer opgenomen in de kolom bijzondere posten.
** De vergelijkende cijfers 2013 zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast als gevolg van een wijziging in de consolidatiekring van de FloraHolland Groep.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2014

(bedragen x € 1.000)

	2014	2013
Operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	24.774	565
Afschrijvingen en waardeverminderingen	82.559	89.038
Mutatie voorzieningen	-13.400	22.322
	93.933	111.925
Verandering in werkkapitaal		
Af-/toename handelsdebiteuren	-3.626	-7.902
Af-/toename vorderingen op deelnemingen	848	136
Af-/toename overige vorderingen	8.250	-6.945
Af-/toename schulden aan leden / niet-leden	-46.742	9.853
Af-/toename crediteuren	-8.452	-6.713
Af-/toename schulden aan deelnemingen	-156	-54
Af-/toename statiegelden	3.975	581
Af-/toename overige schulden	2.158	-5.390
	-43.745	-16.434
Ontvangen rente	3.688	2.713
Ontvangen dividend	2.387	-
Betaalde rente	-19.027	-20.626
Betaalde winstbelasting	-1.061	-601
	-14.013	-18.514
Kasstroom uit operationele activiteiten	**36.175**	**76.977**
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	-35.436	-66.038
Desinvesteringen in materiële vaste activa	3.356	8.509
Verwerving groepsmaatschappijen	-3.442	-
Verwerving niet-groepsmaatschappijen	-51	-141
Desinvestering in overige financiële vaste activa	1.560	1.204
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-34.013**	**-56.466**
Financieringsactiviteiten		
Mutatie rekening courant krediet	19.876	-47.112
Opgenomen langlopende leningen	-	65.000
Aflossing langlopende leningen	-30.826	-33.681
Liquiditeits- en kapitaalsbijdragen	44.759	32.914
Vrijwillige (leden)lening	-325	-44
Terugbetaling ledenlening	-30.302	-30.570
Terugbetaling participatiereserve en kapitaalsbijdrage	-4.724	-2.993
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-1.542**	**-16.486**
Netto kasstroom	**620**	**4.025**
Stand liquide middelen per 1 januari	9.252	5.227
Stand liquide middelen per 31 december	9.872	9.252
Mutatie liquide middelen	**620**	**4.025**

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat 2014

(bedragen x € 1.000)

	2014	2013
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen	9.559	-15.581
Totaal van de rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen als onderdeel van het groepsvermogen	-	-
Totaal resultaat	**9.559**	**-15.581**

Toelichting op de geconsolideerde cijfers 2014

Toelichting algemeen

Doelstelling
Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A., hierna te noemen FloraHolland, is een coöperatie met een uitgesloten aansprakelijkheid voor haar leden. De coöperatie wil voor haar leden de hoogste verkoopopbrengsten tegen de laagste afzetkosten realiseren, door het organiseren van een geheel van (virtuele) marktplaatsen en daarmee samenhangende diensten en voorzieningen. Leden van de coöperatie kunnen natuurlijke personen en rechtspersonen zijn, die één of meer bedrijven uitoefenen, waarin sierteeltproducten worden geteeld. FloraHolland is statutair gevestigd te Aalsmeer met het kantooradres Legmeerdijk 313, 1430 BA Aalsmeer, Nederland.

Aansprakelijkheid leden van de coöperatie
FloraHolland heeft een statutaire uitsluiting van aansprakelijkheid van haar leden. Dit betekent dat de leden van de coöperatie geen aansprakelijkheid hebben voor niet verrekende verliezen anders dan de bij de coöperatie uitstaande financiering in de vorm van een participatiereserve en achtergestelde ledenlening.

De uit het resultaat gevormde participatiereserve die op naam staat van haar leden is onderdeel van het eigen vermogen van de coöperatie. Een uit een positief jaarresultaat gevormde jaarlaag in de participatiereserve kan, op voorstel van de directie van de coöperatie en na goedkeuring door de algemene ledenvergadering, na twintig jaar betaalbaar worden gesteld.

Daarnaast neemt ieder lid van de coöperatie deel in de ledenlening door een op voorstel van de directie door de algemene ledenvergadering vast te stellen percentage over door de leden af te rekenen producten via de coöperatie. De ledenlening is achtergesteld bij vorderingen van crediteuren en andere verschaffers van vreemd vermogen. De uitkering van de ledenlening kan op voorstel van de directie en na goedkeuring door de algemene ledenvergadering, na het verstrijken van de looptijd van de betreffende jaarlagen, worden uitgesteld.

Toegepaste standaarden
De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Voor de presentatie van de winst-en-verliesrekening is, omwille van het inzicht, afgeweken van de voorgeschreven modellen in het besluit modellen jaarrekening vanwege het bijzondere karakter van de bedrijfsactiviteiten.

De in de toelichting opgenomen bedragen luiden in duizenden euro’s, tenzij anders vermeld. Met het resultaat wordt bedoeld het resultaat inclusief bijzondere posten, tenzij anders is vermeld.

Per 1 januari 2014 is de van toepassing zijnde gewijzigde richtlijn ten aanzien van het verwerken en toelichten van derivaten (RJ-Uiting 2013-15 Richtlijn 290 Financiële instrumenten) toegepast in deze jaarrekening per 1 januari 2014. Om te voldoen aan de richtlijnen van de RJ290 heeft FloraHolland een negatieve vermogens- correctie toegepast op het eigen vermogen van € 1,6 miljoen per 1 januari 2014. Ultimo 2014 is hiervan € 1,0 miljoen vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Consolidatiegrondslagen
In de geconsolideerde jaarrekening 2014 zijn opgenomen FloraHolland en haar groepsmaatschappijen waarmee FloraHolland een organisatorische en economische eenheid vormt (tezamen “de groep” genoemd). Groepsmaatschappijen zijn ondernemingen waarin FloraHolland direct of indirect een beslissende zeggenschap in besturing en financieel beleid heeft. Beslissende zeggenschap wordt verondersteld aanwezig te zijn indien FloraHolland meer dan 50% van het aandelenkapitaal bezit, dan wel zodanig bijzondere rechten heeft, zoals potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend, dat deze onderneming daardoor als groepsmaatschappij moet worden beschouwd.

De groepsmaatschappijen zijn integraal in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen. Het aandeel van derden in het vermogen en in het resultaat worden afzonderlijk vermeld. Intercompany-transacties en onderlinge vorderingen en schulden worden geëlimineerd. Consolidatie en deconsolidatie geschiedt op moment van verkrijging of vervreemding van de beslissende zeggenschap.

Op basis van de vastgestelde strategie FloraHolland 2020 heeft een wijziging in de samenstelling van de FloraHolland Groep plaats gevonden. In 2014 is een deelneming waar FloraHolland al een meerderheid van zeggenschap had, toegevoegd aan de FloraHolland Groep en als gevolg daarvan in 2014 volledig meegeconsolideerd. Voor vergelijkingsdoeleinden zijn de cijfers over 2013 aangepast. Dit heeft geen impact op het resultaat en het vermogen.

De groepsmaatschappijen zijn volgens de grondslagen van waardering en resultaatbepaling van FloraHolland in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt.

In de organisatiestructuur heeft FloraHolland er voor gekozen de activiteiten die direct dienstbaar zijn aan haar kernactiviteiten onder te brengen in de coöperatie. De niet direct aan het veilingbedrijf dienstbare activiteiten zijn, evenals een aantal andere financiële belangen, ondergebracht in deelnemingen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva, resultaatbepaling en kasstromen

Algemeen
De grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, tenzij anders vermeld. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op basis van de verwachte economische levensduur van 10 jaar. Bijzondere waardeverminderingen kunnen voorkomen als zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet (volledig) terugverdiend wordt.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of vervaardigingprijs, verminderd met afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op verwachte economische levensduur van gebouwen en terreinvoorzieningen van 10 - 33 1/3 jaar, van machines en installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen van 5 tot 10 jaar. Op niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa wordt niet afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen kunnen voorkomen als zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet (volledig) terugverdiend wordt. (Zie ook toelichting op pagina 37, risico’s op bijzondere waardeverminderingen vaste activa.)

Van de vrije gronden in Aalsmeer en Rijnsburg is 1/3e deel bestemd voor verkoop aan derden, niet zijnde handelspartijen. 2/3e van de vrije gronden worden aangehouden voor toekomstige verkopen aan handelspartijen of eigen gebruik. Van de vrije gronden in Naaldwijk is 38% bestemd voor verkoop aan derden, 62% wordt aangehouden voor toekomstige verkopen aan handelspartijen of eigen gebruik. Als gevolg hiervan heeft op de vrije gronden van Naaldwijk (TPW), in 2014, een afwaardering van € 3 miljoen plaats gevonden. De vrije gronden bestemd voor verkoop aan handelspartijen of eigen gebruik in Aalsmeer, Naaldwijk en Rijnsburg worden beschouwd als economisch uitwisselbaar. Bij toekomstige verkoop van terreinen zal ongeacht of dit een terrein in Aalsmeer, Naaldwijk of Rijnsburg betreft worden uitgegaan van een gemiddelde kostprijs. Het (commerciële) resultaat omvat dan het verschil tussen de opbrengst en het verkochte aantal vierkante meters tegen de gemiddelde kostprijs.
De vrije gronden bestemd voor verkoop aan derden worden niet beschouwd als economisch uitwisselbaar en zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs per locatie onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Financiële vaste activa
Deelnemingen waarbij invloed van betekenis op het financiële en zakelijke beleid wordt uitgeoefend, zijn gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij een aandeelhoudersbelang van meer dan 20%. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover FloraHolland in deze situatie geheel of ten dele instaat voor de schulden van de deelneming of het stellige voornemen heeft de deelneming in staat te stellen haar schulden te betalen, wordt een voorziening getroffen.
Deelnemingen waarbij geen invloed van betekenis op het financiële en zakelijke beleid wordt uitgeoefend, zijn gewaardeerd op verkrijgingprijs onder aftrek van nodig geachte afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.
Onder de financiële vaste activa opgenomen vorderingen zijn gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, eventueel verminderd met noodzakelijke geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Vorderingen en liquide middelen
Vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde eventueel verminderd met noodzakelijke geachte voorziening voor oninbaarheid. Vorderingen en liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Voorraden en onderhanden projecten
De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs eventueel verminderd met noodzakelijk geachte voorziening voor incourantheid.
De onderhanden projecten, bestaande uit nog te factureren opbrengsten dienstverlening, zijn gewaardeerd tegen de verwachte verkoopwaarde. Opbrengsten worden verantwoord naar rato van voortgang van de projecten.

Voorzieningen
Voorzieningen zijn gevormd voor verplichtingen en verliezen die op balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is, maar op betrouwbare wijze is in te schatten. De omvang van de voorziening is bepaald door middel van schatting van de bedragen die noodzakelijk worden geacht om de desbetreffende verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Pensioenen
De groep kent twee pensioenregelingen. FloraHolland heeft een toegezegde pensioenregeling (middelloonregeling), waarvan de nominale aanspraken verzekerd zijn middels een gesepareerd depot die is ondergebracht bij een verzekeraar. De toegekende pensioenaanspraken worden door middel van jaarlijkse pensioen-betalingen aan de verzekeraar afgefinancierd. De dekkingsgraad bedraagt ultimo 2014 113,6%. De dekkingsgraad ligt ruim boven het door De Nederlandsche Bank gestelde minimum van 105,0%. De pensioenen zijn in 2014 niet geïndexeerd.
Daarnaast kent Hobaho Horti Groep B.V. een bedrijfstakpensioenfonds waarop de Suwas-regeling van toepassing is. Op grond van de geldende RJ richtlijnen wordt het verplichtingenstelsel gehanteerd. Voor beide pensioenregelingen geldt dat de premiebetalingen als last wordt verantwoord in het jaar waarop deze betrekking heeft.

Jubilea
De voorziening jubilea betreft aan verstreken dienstjaren toe te rekenen kosten van toekomstige jubileumuitkeringen, rekening houdend met de kans op tussentijdse uitdiensttreding en overlijden.

Statiegelden
Statiegeldverplichtingen zijn opgenomen tegen de statiegeldwaarde van de op balansdatum in omloop zijnde meermalige emballage onder aftrek van een geschat bedrag voor emballage die niet retour zal komen.

Leasing
De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als een financiële leaseovereenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat. In geval van operationele leasing zijn de leasebetalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Bepaling van het resultaat
Het resultaat, zijnde het saldo van bedrijfsbaten en -lasten over het boekjaar, zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Bedrijfsbaten (‘winsten’) zijn verantwoord voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Bedrijfslasten (‘verliezen’) die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar zijn verwerkt indien en voor zover deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Resultaat deelnemingen
Van deelnemingen waarbij de groep geen beslissende zeggenschap heeft, wordt het aandeel in het resultaat van de deelneming in de winst-en-verliesrekening verantwoord volgens de nettovermogenswaarde. Voor zover er niet volgens nettovermogenswaarde wordt gewaardeerd, betreft het resultaat de in het verslagjaar ontvangen dividenden en eventuele waardeveranderingen.

Belastingen
De vennootschapsbelasting is berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare kosten. Voor belastbare of verrekenbare tijdelijke verschillen is een latente belastingverplichting of latente belastingvordering opgenomen. De latente belastingvordering is opgenomen onder de vlottende activa indien verwacht wordt dat deze vordering in de toekomst verrekend kan worden. Voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie is een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening in de toekomst. De latente belastingverplichtingen en –vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde waarbij is uitgegaan van het geldende belastingtarief (25%).

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De liquide middelen in het overzicht bestaan uit direct beschikbare geldmiddelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente en belastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Derivaten en financiële risico's

Derivaten

FloraHolland houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden en geeft deze ook niet uit.

Beheer van valutarisico's

Transacties in vreemde valuta vinden slechts in beperkte mate plaats. Ook activa en passiva luiden doorgaans in euro's. Uit dien hoofde is het valutarisico beperkt.

Beheer van renterisico's

FloraHolland volgt de marktrenteontwikkelingen intensief. Het beleid van FloraHolland ten aanzien van renterisico's heeft ten doel om renteschommelingen op te vangen. Het beleid is erop gericht het renterisico grotendeels af te dekken met zogenaamde renteswaps. De renteswaps maken deel uit van een effectieve hedge-relatie waarbij kostprijshedge-accounting wordt toegepast. Bij kostprijshedge-accounting worden gedurende de looptijd de renteswaps gewaardeerd tegen historische kostprijs. Waardeveranderingen worden niet verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Toepassing RJ Richtlijn 290

Per 1 januari 2014 van toepassing zijnde gewijzigde richtlijn, ten aanzien van het verwerken en toelichten van derivaten (RJ-Uiting 2013-15 Richtlijn 290 Financiële instrumenten), heeft geleid tot een stelselwijziging in deze jaarrekening per 1 januari 2014. Voorts zal in de toelichting informatie over risico's en ineffectiviteit worden verstrekt.

Beheer van liquiditeitsrisico's

Met kredietinstellingen zijn ten aanzien van de bancaire financiering, en de voorwaarden waaronder deze ter beschikking zijn gesteld, nadere afspraken gemaakt over de kredietwaardigheidsratio's van FloraHolland. Voor de bancaire financiering zijn geen activa als zekerheid afgegeven.

Beheer van debiteurenrisico's

Om het risico van oninbare debiteurenvorderingen te beheersen wordt dit voortdurend bewaakt. De dienstverlening van FloraHolland is over een grote groep klanten gespreid waardoor er geen sprake is van een grote concentratie van de debiteurenvorderingen. Een overwegend deel van de debiteurenvorderingen wordt afgedekt door (on)beperkte non-storno verklaringen en een kredietverzekeringspolis ingeval er een 14 dagen krediet wordt verstrekt voor FloraHolland Connect aankopen.

Risico's op bijzondere waardeverminderingen gebouwen en terreinen

Belangrijk onderdeel van de strategie van FloraHolland is het bieden van aantrekkelijke fysieke marktplaatsen om 'de handel' optimaal te faciliteren en aan zich te kunnen binden. Deze strategie brengt aanzienlijke investeringen in activa, vooral in gebouwen en terreinen met zich mee. Hierbij heeft FloraHolland een lange termijn visie, waarbij echter door marktomstandigheden en ontwikkelingen in de financiële en onroerend goed wereld fluctuaties op middellange en lange termijn in de waardering van de vaste activa niet uit te sluiten zijn. Ondanks deze lange termijnvisie kunnen daarom deze fluctuaties leiden tot bijzondere waardeverminderingen.

FloraHolland evalueert periodiek haar beleid ten aanzien van afschrijvingen, waarderingsgrondslagen en investeringen, in het bijzondere ten aanzien van investeringen in gebouwen en terreinen, om zodoende het risico op bijzonder waardeverminderingen te beperken. Voor de beoordeling of bijzondere waardeverminderingen noodzakelijk zijn, toetst FloraHolland periodiek de boekwaarde aan de te realiseren kasstromen per navolgende activa categorieën: 1) marktcentra exportlocaties, 2) marktcentra binnenlandse markt, 3) vrije gronden ten behoeve van verkoop aan handelspartijen en 4) ten behoeve van verkoop aan derden en 5) losse panden op de marktplaatsen die afzonderlijk identificeerbaar en exploiteerbaar zijn.

Toelichting op de geconsolideerde balans 2014

Vaste Activa

Immateriële vaste activa (1)
De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum en het verloop is als volgt:

	2014	2013
Stand per 1 januari	5.798	5.940
Mutaties:		
Investeringen	-	503
Afschrijvingen en waardeveranderingen	-5.302	-645
Stand per 31 december	496	5.798
Cumulatieve aanschafwaarde	6.853	6.853
Cumulatieve afschrijvingen en waardeveranderingen	-6.357	-1.055
Stand per 31 december	496	5.798

Concessies hebben betrekking op kwekersrechten, veredelingskramen en fust. De immateriële vaste activa worden in 10 jaar afgeschreven.

In 2014 heeft er een herwaardering plaats gevonden op de fustconcessies. Dit heeft geleid tot een afwaardering van € 4,7 miljoen. Door het vrijvallen van een ‘reservering winstrecht’ is de impact op het resultaat beperkt tot € 2,2 miljoen.

Materiële vaste activa (2)

De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum en het verloop is als volgt:

	2014					
Terreinen	Boekwaarde begin jaar	In-vesteringen	Over-boekingen	Afschrijvingen & waarde-verminderingen	Des-inves-teringen	Boekwaarde einde jaar
Terreinen	93.214	389	-4.518	-137	-424	88.524
Terreinvoorzieningen	28.619	429	-147	-4.227	-	24.674
Subtotalen	**121.833**	**818**	**-4.665**	**-4.364**	**-424**	**113.198**
Bedrijfsgebouwen	**380.132**	**12.589**	**8.328**	**-36.598**	**-181**	**364.270**
Machines & Installaties	**103.736**	**3.248**	**1.910**	**-15.603**	**-606**	**92.685**
Andere vaste bedrijfsmiddelen						
ICT-middelen	19.822	2.406	980	-8.297	-	14.911
Logistieke middelen en emballage	71.233	3.227	1.878	-13.067	-	63.271
Subtotalen	**91.055**	**5.633**	**2.858**	**-21.364**	**-**	**78.182**
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar						
Terreinen voor vrije verkoop	80.452	-	-	-3.000	-84	77.368
Bedrijfsmiddelen in uitvoering	26.224	18.435	-23.336	-	-83	21.240
Terreinen en panden voor vrije verkoop	15.716	-	14.905	-	-1.978	28.643
Subtotalen	**122.392**	**18.435**	**-8.431**	**-3.000**	**-2.145**	**127.251**
Totalen 2014	**819.148**	**40.723**	**-**	**-80.929**	**-3.356**	**775.586**
Totalen 2013	**849.564**	**66.038**	**-**	**-87.945**	**-8.509**	**819.148**

	Terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines & Installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	Niet aan de bedrijfsuit-oefening dienstbaar	2014	2013
Cumulatieve aanschafwaarde	162.857	1.027.064	421.017	287.338	140.251	2.038.527	2.049.171
Cumulatieve afschrijving & waardeverandering	-49.659	-662.794	-328.332	-209.156	-13.000	-1.262.941	-1.230.023
Stand per 31 december	**113.198**	**364.270**	**92.685**	**78.182**	**127.251**	**775.586**	**819.148**

De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum van terreinen voor vrije verkoop is als volgt:

	Aantal m2 (x 1.000)	Boekwaarde
FloraHolland	937	75.966
Greenparc V.O.F.	106	1.402
Stand per 31 december	1.043	77.368

De terreinen voor vrije verkoop betreffen vrije gronden voor verkoop aan handels-partijen en voor verkoop aan derden. In 2014 is een bijzondere waardevermindering van € 3 miljoen verwerkt ten laste van de vrije gronden voor verkoop aan derden te Naaldwijk. De vrije gronden voor verkoop aan handelspartijen worden aangehouden voor toekomstige uitgifte aan klanten van FloraHolland ter ondersteuning van de centrale marktplaatsfunctie.

Bedrijfsmiddelen in uitvoering betreffen investeringen die per balansdatum nog niet in gebruik zijn genomen. De investeringen die gedurende het jaar in gebruik genomen worden, zijn via de kolom ‘overboekingen’ aan de juiste activacategorie toegekend. Investeringen die in 2014 in gebruik zijn genomen, zijn onder andere de Bloemistenklok in Naaldwijk, herinrichting distributie bloemen Aalsmeer (HDB) en brandmeld- & ontruimingsinstallaties. Investeringen die ultimo 2014 nog niet in gebruik zijn genomen zijn onder andere de renovatie van het parkeerdek, investeringen in brandmeld- & ontruimingsinstallaties en de renovatie van koelinstallaties.

De terreinen en panden voor vrije verkoop betreffen vaste activa voor verkoop aan handelspartijen en derden, niet zijnde handelspartijen. De materiële vaste activa van locatie Bleiswijk zijn opgenomen onder deze categorie.

Materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur:

- Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa worden niet afgeschreven.
- Bedrijfsgebouwen en terreinvoorzieningen: afschrijving over 10 - 33 1/3 jaar.
- Machines en installaties & andere vaste bedrijfsmiddelen: afschrijving over 5 – 10 jaar.

Financiële vaste activa (3)

De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum en het verloop is als volgt:

	Deel-nemingen	Vorderingen op deelnemingen	Overige vorderingen	2014	2013
Stand per 1 januari	17.030	5.622	166	22.818	29.474
Mutaties:					
Investeringen	51	-	-	51	141
Desinvesteringen	-1.833	-	-	-1.833	-2.624
Resultaat deelnemingen	2.681	-	-	2.681	-4.034
Mutatie leningen en dividend	-	-177	-30	-207	1.420
Bijzondere waardeverminderingen	-340	-	-21	-361	-1.559
Dividenduitkering	-2.387	-	-	-2.387	-
Nieuwe consolidatie	-	-667	-	-667	-
Stand per 31 december	15.202	4.778	115	20.095	22.818

Vorderingen op deelnemingen

Onder deze post zijn leningen begrepen aan deelnemingen. De rente op deze leningen bedraagt gemiddeld 4,2% en hebben een resterende looptijd langer dan 5 jaar.

Transacties met verbonden partijen

Alle transacties met de deelnemingen hebben plaatsgevonden tegen marktconforme condities.

Vlottende Activa

Vorderingen

Overige vorderingen en overlopende activa (4)

	2014	2013
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.087	5.260
Vooruitbetaalde kosten	5.138	10.251
Voorraden en onderhanden projecten	940	1.084
Vordering inzake onroerend goed transacties	1.306	5.801
Overige vorderingen	7.287	6.089
Overlopende activa	1.150	3.906
Stand per 31 december	18.908	32.391

Eigen vermogen (5)

Het eigen vermogen bedraagt per balansdatum € 211,2 miljoen (2013: € 206,7 miljoen). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

Aandeel derden (6)

	2014	2013
Stand per 1 januari	1.976	1.813
Mutaties:		
Aandeel in resultaat deelnemingen	349	150
Dividenduitkering	-47	-
Correctie op voorgaand boekjaar	8	13
Stand per 31 december	2.286	1.976

Voorzieningen (7)

	Latente belasting-verplichtingen	Reorganisatie voorziening	Overige voorzieningen	2014	2013
Stand per 1 januari	3.371	21.903	5.286	30.560	8.238
Mutaties:					
Toevoegingen	-	2.100	1.003	3.103	22.720
Onttrekkingen	-1.684	-13.753	147	-15.290	-398
Vrijval	-	-2.883	-494	-3.377	-
Stand per 31 december	1.687	7.367	5.942	14.996	30.560

De voorziening latente belastingverplichtingen vindt haar oorsprong in verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van materiële vaste activa en een gevormde kostenegalisatiereserve. De voorziening latente belastingverplichtingen is gevormd op basis van een vennootschapsbelastingtarief van 25,0% (2013: 25,0%).

De reorganisatievoorziening heeft een looptijd korter dan 1 jaar. De andere voorzieningen hebben een looptijd langer dan 1 jaar.

Langlopende schulden

Ledenleningen (8)

	2014	2013
Stand per 1 januari	171.506	178.637
Mutaties:		
Bijschrijving liquiditeitsbijdrage voorgaand boekjaar	31.882	20.688
Uitbetaling wegens overlijden en uittreding	-6.731	-6.232
Aflossingsverplichting huidig boekjaar opgenomen onder kortlopende schulden	-22.581	-21.587
Overboekingen lidtype naar ledenlening	1.306	-
Stand per 31 december	175.382	171.506

Uitbetaling van de ledenlening is geregeld in artikel 17 van de statuten. Over 2014 is een rente vergoed van 1,6% (2013: 1,8%). Het saldo per 31 december 2014 betreft de bijschrijvingen over de jaren 2008 tot en met 2014. Tevens zijn hieronder begrepen de bijschrijvingen 2006 en 2007 van Bloemenveiling Aalsmeer. Van het saldo van € 175,4 miljoen (2013: € 171,5 miljoen) heeft een bedrag van € 90,3 miljoen (2013: € 77,2 miljoen) een looptijd langer dan vijf jaar.

Als moment van aflossing geldt voor de op 31 december 2007 bestaande jaarlagen de termijn zoals die gold voor FloraHolland-oud (na zeven jaar) en Bloemenveiling Aalsmeer (na negen jaar). Voor de jaarlagen opgebouwd vanaf 2008 geldt dat aflossing na acht jaar zal plaatsvinden.

De ledenleningen zijn achtergesteld bij alle vorderingen van derden op FloraHolland.

Liquiditeitsbijdrage (9)

	2014	2013
Stand per 1 januari	32.914	20.141
Mutaties		
Bijschrijving leden- en aanvoerderslening voorgaand boekjaar	-32.914	-20.141
Ingehouden lopend boekjaar bij leden	43.244	42.510
Ingehouden lopend boekjaar bij niet-leden	1.515	1.379
Aanwending liquiditeitsbijdrage	-	-10.975
Stand per 31 december	44.759	32.914

De liquiditeitsbijdrage bestaat uit een ingehouden bijdrage van 1,0% van de productomzet van leden en niet-leden. In 2014 bedroeg het totaalbedrag van de ingehouden liquiditeitsbijdrage € 44,8 miljoen (2013: € 43,9 miljoen). Aan de algemene ledenvergadering zal worden voorgesteld om de gehele liquiditeitsbijdrage 2014 € 44,8 miljoen (2013: € 32,9 miljoen) bij te schrijven op de ledenlening.

De liquiditeitsbijdrage is achtergesteld bij alle vorderingen van derden op FloraHolland.

Vrijwillige (leden)leningen (10)

	2014	2013
Stand per 1 januari	8.659	8.703
Mutaties:		
Stortingen	242	266
Uitbetalingen	-567	-310
Stand per 31 december	8.334	8.659

De op de vrijwillige (leden)lening ingelegde bedragen worden na vijf jaar opeisbaar. Het saldo van € 8,3 miljoen (2013: € 8,7 miljoen) heeft een looptijd korter dan 5 jaar. Over 2014 is een rente vergoed van 2,1% (2013: 2,3%).

De vrijwillige (leden)lening is achtergesteld bij alle vorderingen van derden op FloraHolland.

Aanvoerdersleningen (11)

	2014	2013
Stand per 1 januari	8.657	12.118
Mutaties:		
Bijschrijving bijdrage huidig boekjaar	1.380	-
Uitbetaling wegens overlijden en uittreding	-1.719	-1.816
Aflossingsverplichting huidig boekjaar opgenomen onder kortlopende schulden	-1.876	-1.645
Stand per 31 december	6.442	8.657

Het saldo per 31 december 2014 betreft de bijschrijvingen over de jaren 2008 tot en met 2014. Tevens zijn hieronder begrepen de bijschrijvingen 2006 en 2007 van Bloemenveiling Aalsmeer. Over de aanvoerdersleningen is in 2014 een rente vergoed van 1,6% (2013: 1,8%).

De bijschrijvingen op de aanvoerdersleningen worden rentedragend per 1 januari volgend op het jaar van bijschrijving. Voor de bijschrijvingen op de aanvoerders-leningen tot en met jaarlaag 2007 blijven de aflossingstermijnen die destijds golden, zeven en tien jaar van toepassing. Vanaf jaarlaag 2008 loopt de aflossingstermijn gelijk aan de aflossingstermijn van de ledenlening (acht jaar). Van het saldo van € 6,4 miljoen (2013: € 8,7 miljoen) heeft een bedrag van € 3,4 miljoen (2013: € 3,4 miljoen) een looptijd langer dan vijf jaar.

De aanvoerdersleningen zijn achtergesteld bij alle vorderingen van derden op FloraHolland.

Langlopende bankleningen (12)

	2014	2013
Stand per 1 januari	150.288	116.114
Mutaties:		
Aflossingsverplichting huidig jaar, opgenomen onder kortlopende schulden	-27.717	-30.826
Nieuwe leningen	-	65.000
Stand per 31 december	122.571	150.288

Van het totaalbedrag van € 122,6 miljoen (2013: € 150,3 miljoen) heeft € 119,1 miljoen (2013: € 150,1 miljoen) een looptijd korter dan 5 jaar. De aflossings-verplichting 2015 van € 27,7 miljoen (2014: € 30,8 miljoen) is opgenomen onder de kortlopende schulden. De rente op deze leningen bedraagt gemiddeld 2,4% (2013: 1,6%).

Kortlopende schulden

Kredietinstellingen inclusief aflossingsverplichtingen (13)
Hieronder zijn begrepen de aflossingsverplichting van de langlopende bankleningen van € 27,7 miljoen (2013: € 30,8 miljoen). Deze bestaan voor € 27,3 miljoen (2014: € 30,2 miljoen) uit aflossingsverplichtingen 2015 en € 0,4 miljoen (2013: € 0,6 miljoen) doorgeschoven aflossingsverplichtingen 2014.
Tevens zijn hieronder begrepen rekening courant kredieten € 49,2 miljoen (2013: € 29,3 miljoen). De kredietruimte bij banken bedraagt € 127,8 miljoen (2013: € 127,8 miljoen).

Schulden aan leden / niet-leden (14)
Hieronder zijn begrepen de productomzet van 29 en 30 december 2014 en de aflossingsverplichting 2015 van de ledenlening (bijschrijving 2005 Bloemenveiling Aalsmeer; bijschrijving 2007 FloraHolland-oud). Ook de in 2015 verschuldigde aflossingsverplichtingen van de aanvoerdersleningen en participatiereserve zijn hieronder begrepen.

Overige schulden en overlopende passiva (15)

	2014	2013
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.815	10.159
Vakantiegeld en -dagen	15.306	16.803
Rentekosten banken en ledenlening	5.284	5.497
Overlopende passiva	8.301	4.803
Overige schulden	24.497	25.079
Stand per 31 december	60.203	62.341

Financiële instrumenten
Per 31 december 2014 bedraagt de nominale waarde van de renteswapcontracten van FloraHolland € 324,2 miljoen (2013: € 339,5 miljoen), ter dekking van bankleningen en leden- en aanvoerdersleningen. Bij deze swaps wordt een variabele rente ontvangen en een vaste rente betaald.

Per 31 december 2014 bedraagt de bankschuld van FloraHolland van langlopende en kortlopende leningen € 199,5 miljoen (2013: € 210,4 miljoen) met een variabele rente. Ter dekking hiervan zijn renteswapcontracten afgesloten.
De vaste rente van gemiddeld 3,2% (2013: 3,2%) ligt boven het marktniveau ultimo 2014, zodat de reële waarde van de swaps op balansdatum negatief is.

Per 31 december 2014 bedraagt het totaal aan leden- en aanvoerdersleningen van FloraHolland € 234,9 miljoen (2013: € 221,7 miljoen). De rentevergoeding wordt per jaar bepaald en is afgeleid van het rendement op 8-jaars staatsobligaties. Ter dekking van de leden- en aanvoerdersleningen zijn renteswapcontracten afgesloten.
De vaste rente bedraagt gemiddeld 3,5% ultimo 2014 (2013: 3,5%).

De reële waarde van de gezamenlijke renteswapcontracten van FloraHolland bedraagt per balansdatum € 39,4 miljoen (2013: € 34,1 miljoen) negatief.

In 2014 bedragen de kosten voor financiering € 18,8 miljoen (2013: € 19,0 miljoen). Van dit bedrag heeft € 8,1 miljoen (2013: € 8,7 miljoen) betrekking op kosten voor leningen met een variabele rente en € 10,7 miljoen (2013: € 10,3 miljoen) op renteswapcontracten bedoeld ter afdekking van het risico op leningen met een variabele rente. De in 2014 betaalde rente uitgedrukt als percentage over de uitstaande leningen inclusief renteswapcontracten bedraagt gemiddeld 4,3 % (2013: 4,3 %).

Het renterisico op de huidige bancaire- en ledenleningen is afgedekt voor meer dan 70,0%. Per balansdatum heeft FloraHolland renteswapcontracten met een looptijd tot en met 2021.

In 2014 zijn aanvullende renteswapcontracten afgesloten met als doel om de ineffectieve hedgerelaties effectief te maken. De ineffectiviteit ultimo 2014 bedroeg € 0,6 miljoen negatief en zal jaarlijks naar rato vrijvallen tot 2021. Om te voldoen aan de RJ290 is in het beginvermogen van 2014 een correctie gemaakt van € 1,6 miljoen.

FloraHolland heeft geen bijstortverplichtingen (“margin calls”) over renteswap-contracten. Er is dan ook geen sprake van mogelijke liquiditeitsrisico’s uit hoofde van renteswapcontracten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en regelingen

Investeringsverplichtingen
Per 31 december 2014 bedragen de investeringsverplichtingen uit lopende projecten € 7,2 miljoen (2013: € 4,0 miljoen). Dit is hoger omdat eind 2014 meer grote projecten onderhanden zijn.

Ten behoeve van infrastructurele aanpassingen om de ontsluiting van de marktplaatsen te verbeteren is FloraHolland verplichtingen met overheden en derden aangegaan voor de reconstructie van de Legmeerdijk, een 'ongestoorde logistieke verbinding' (OLV) (locatie Aalsmeer), reconstructie van de Middelbroekweg / veilingroute en het plaatsen van geluidschermen / verbreden van de N213 (locatie Naaldwijk) voor in totaal € 11,1 miljoen (2013: € 12,8 miljoen).
Voor de OLV in Aalsmeer wordt via de verhuurtarieven en VVE 50% (€ 1,5 miljoen) door de huurders bijgedragen in de kosten van de aanpassingen. Voor de kosten die voortkomen uit de verbreding van de N213 in Naaldwijk draagt de Provincie Zuid-Holland voor € 0,5 miljoen bij.

Terugkoopverplichtingen
Voor vastgoed is FloraHolland in het verleden een voorwaardelijke terugkoop-verplichting aangegaan voor in totaal € 1,0 miljoen (2013: € 0,75 miljoen). Voor een kantoor van een transportbedrijf van € 53 duizend (2013: € 75 duizend), servicestation in Rijnsburg (DMO) voor € 279 duizend (2013: € 314 duizend). Daarnaast voor BBH en andere partijen voor in totaal € 666 duizend (2013: € 449 duizend).

Leaseverplichtingen
Per 31 december 2014 bedragen de leaseverplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar € 1,6 miljoen (2013: € 2,0 miljoen) en met een looptijd van 1 tot en met 5 jaar € 1,5 miljoen (2013: € 2,6 miljoen).

Huurverplichtingen
Per 31 december 2014 bedragen de huurverplichtingen € 3,2 miljoen (2013: € 3,4 miljoen), waarvan € 1,0 miljoen (2013: € 0,8 miljoen) korter dan 1 jaar.

Garanties
FloraHolland heeft garanties afgegeven voor het project Hubways, BloembureauHolland (BBH) en overige partijen voor in totaal € 0,7 miljoen (2013: € 0,7 miljoen).

Overige dienstverleningscontracten
Per 31 december 2014 bedragen deze verplichtingen € 29,6 miljoen (2013: € 27,3 miljoen), waarvan € 17,3 miljoen (2013: € 15,6 miljoen) met een looptijd korter dan 1 jaar.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening 2014

Productomzet

	2014	2013
Klokomzet:		
Aalsmeer	1.077	1.118
Naaldwijk	704	718
Rijnsburg	327	336
Bleiswijk	19	45
Eelde	24	24
Totaal klokomzet	2.151	2.241
FloraHolland Connect	2.250	2.108
Totaal omzet FloraHolland	4.401	4.349
Hobaho Horti Groep B.V.	135	126
Flower Chain Services B.V.	1	1
Totaal omzet groep	4.537	4.476

Het totaalaandeel klokomzet van FloraHolland bedroeg in 2014 48,9% (2013: 51,5%). Het aandeel Connect productomzet bedroeg in 2014 51,1% (2013: 48,5%). De productomzet gerealiseerd door leden van FloraHolland bedroeg in 2014 € 4.112 miljoen (2013: € 4.048 miljoen) en de productomzet van overige aanvoerders bedroeg in 2014 € 289 miljoen (2013: € 301 miljoen).

In 2014 hebben leden gebruik gemaakt van de regeling Tijdelijke Ontheffing Leden omzet (TOL), waarover provisie aan FloraHolland is afgedragen. In 2014 is over € 124 miljoen (2013: € 150 miljoen) aan productomzet een naheffing TOL provisie door leden betaald aan FloraHolland.

Bedrijfslasten

Lonen en salarissen (16)

	2014	2013
Salarissen eigen werknemers	121.928	155.734
Personeel derden	19.810	19.366
	141.738	175.100

Het verschil in salarissen eigen werknemers wordt grotendeels veroorzaakt door € 22,0 miljoen reorganisatiekosten in 2013.

Vergoeding bestuur, raad van commissarissen en beloning directie
De vergoeding van de raad van commissarissen en de beloning van de directie is gebaseerd op de bedragen die in het boekjaar ten laste van het resultaat zijn gekomen.

De ALV heeft in juni 2013 voor een nieuwe bestuursstructuur gekozen. Om deze reden is eind 2013 afscheid genomen van de bestuursleden conform de daarvoor reeds bestaande afvloeiingsregeling.

Per 2014 is FloraHolland verder gegaan met een statutaire directie. Daarom is er in 2014 geen sprake geweest van een vergoeding voor het ledenbestuur (2013: € 558 duizend (9 personen)). Een aantal bestuurders zijn benoemd in de raad van commissarissen.

De vergoeding voor de raad van commissarissen (11 personen) bedroeg € 435 duizend (2013: € 126 duizend (6 personen)). Dit betreft een all-in vergoeding. Wel kunnen de commissarissen aanvullend reis- en verblijfskosten declareren.

De beloning voor de directie (2 personen) bedroeg in 2014 totaal € 994 duizend (2013: 1.362 duizend (3 personen)). In dit bedrag is de variabele beloning van € 174 duizend opgenomen. Deze variabele beloning wordt in 2015 uitgekeerd, maar is ten lasten gekomen van het resultaat van 2014. De directie heeft in 2013 afgezien van de variabele beloning. Naast de variabele beloning bestaat de beloning voor de directie uit het vaste salaris en de premie voor pensioenopbouw.

Per 1 januari 2014 is Lucas Vos in dienst getreden als algemeen directeur. Rens Buchwaldt heeft de functie van financieel directeur ingevuld. Beide zijn statutair bestuurder.

Aantal medewerkers en FTE’s ultimo

	2014	2013	2014	2013
	Aantal Medew.	Aantal Medew.	FTE's	FTE's
Operations	2.261	2.370	1.715	1.802
Commercie	443	-	378	
Strategie, Marketing en Business Development	186	-	158	
Binnenlandse Markt	-	227	-	152
Veilen & Kwaliteit	-	271	-	243
Connect	-	189	-	174
Retail Services	-	12	-	11
Ketenlogistiek	-	51	-	46
Coöperatie, Product en Markt	-	85	-	76
Staf	322	397	296	363
Deelnemingen	9	9	7	7
FloraHolland	3.221	3.611	2.554	2.874
Hobaho Horti Groep B.V.	83	83	61	61
Flower Chain Services B.V.	2	5	2	5
	3.306	**3.699**	**2.617**	**2.940**

In 2014 is de structuur van de organisatie gewijzigd. Het gevolg hiervan is dat er per bedrijfsonderdeel grote verschillen zijn tussen 2013 en 2014.

Overige bedrijfslasten
Accountantskosten

	2014	2013
Controle op jaarrekening	300	276
Overige controlekosten	48	78
Fiscale advieskosten	313	246
	661	600

Vennootschapsbelasting (17)

	2014	2013
Uit hoofde van resultaat boekjaar	3.042	2.180-
Mutatie latenties	365-	2.018-
Mutatie uit voorgaande jaren	189-	155-
	2.488	4.353-
Belastingdruk		
Toepasselijk tarief	25,0%	25,0%
Effectieve belastingpercentage	27,6%	26,7%

Het hogere effectieve belastingpercentage, ten opzichte van het ‘toepasselijke tarief’, in 2014 is voornamelijk het gevolg van niet aftrekbare kosten.

Enkelvoudige cijfers 2014

Enkelvoudige balans per 31 december 2014

(Voor verwerking voorstel resultaatbestemming (bedragen x € 1.000))

	Toelichting	2014	2013
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	(1)	432	5.725
Materiële vaste activa	(2)		
Terreinen		105.212	113.341
Bedrijfsgebouwen		359.585	375.039
Installaties en inventaris		91.837	103.008
Andere vaste bedrijfsmiddelen		78.156	91.055
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar		120.289	119.875
		755.079	802.318
Financiële vaste activa	(3)		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		22.465	19.320
Vorderingen op deelnemingen		3.966	4.044
		26.431	23.364
Vlottende activa			
Vorderingen			
Handelsdebiteuren		47.267	44.162
Vorderingen op groepsmaatschappijen		29.557	28.338
Vorderingen op deelnemingen		-	250
Latente belastingvorderingen		-	1.577
Overige vorderingen en overlopende activa	(4)	16.995	29.810
		93.819	104.137
Liquide middelen		2.882	4.075
Totaal		**878.643**	**939.619**

	Toelichting	2014	2013
Passiva			
Eigen vermogen	(5)		
Algemene reserve		139.759	155.504
Reserve rechtspersonen		2.634	2.634
Participatiereserve		56.003	59.527
Wettelijke reserve deelnemingen		3.269	4.660
Resultaat boekjaar		9.559	-15.581
		211.224	206.744
Voorzieningen	(6)		
Voorziening latente belastingverplichting		1.687	3.323
Reorganisatievoorziening		7.367	21.903
Overige voorzieningen		5.151	4.327
		14.205	29.553
Langlopende schulden			
Ledenlening*		175.382	171.506
Liquiditeitsbijdrage*		44.759	32.914
Vrijwillige (leden)lening*		8.334	8.659
Aanvoerdersleningen*		6.442	8.657
Langlopende bankleningen	(7)	116.838	143.827
		351.755	365.563
Kortlopende schulden			
Kredietinstellingen inclusief aflossingsverplichtingen		76.552	60.092
Schulden aan leden / niet-leden		57.256	103.998
Schulden aan groepsmaatschappijen		13.579	14.412
Crediteuren		16.809	23.942
Statiegelden		81.474	77.499
Overige schulden en overlopende passiva	(8)	55.789	57.816
		301.459	337.759
Totaal		**878.643**	**939.619**

(*) Achtergestelde leningen. Deze vormen gezamenlijk met het eigen vermogen het aansprakelijk vermogen.

Het aansprakelijk vermogen bedraagt ultimo 2014 € 446,1 miljoen (2013: € 428,5 miljoen).

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening 2014

(bedragen x € 1.000)

	2014	2013
Coöperatief resultaat na belasting	5.689	-10.864
Resultaat deelnemingen na belasting	3.870	-4.717
Resultaat na belasting	**9.559**	**-15.581**

Toelichting op de enkelvoudige cijfers 2014

Toelichting algemeen
De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling van de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Voor de grondslagen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. In de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2014 zijn alleen die posten opgenomen, voor zover deze afwijken van de in de geconsolideerde balans opgenomen bedragen.

Bij het weergeven van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening is gebruik gemaakt van de vrijstellingen van artikel 402 Boek 2 BW.

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2014

Vaste Activa

Immateriële vaste activa (1)
De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum en het verloop is als volgt:

	2014	2013
Stand per 1 januari	5.725	5.858
Mutaties:		
Investeringen	-	503
Afschrijvingen en waardeveranderingen	-5.293	-636
Stand per 31 december	432	5.725
Cumulatieve aanschafwaarde	6.361	6.361
Cumulatieve afschrijvingen en waardeveranderingen	-5.929	-636
Stand per 31 december	432	5.725

Investeringen hebben betrekking op concessies voor fust. De immateriële vaste activa worden in 10 jaar afgeschreven.

In 2014 heeft er een herwaardering plaats gevonden op de fustconcessies. Dit heeft geleid tot een afwaardering van € 4,7 miljoen. Door het vrijvallen van een 'reservering winstrecht' is de impact op het resultaat beperkt tot € 2,2 miljoen.

Materiële vaste activa (2)

De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum en het verloop is als volgt:

	2014					
Terreinen	Boekwaarde begin jaar	In-vesteringen	Over-boekingen	Afschrijvingen & waarde-verminderingen	Des-inves-teringen	Boekwaarde einde jaar
Terreinen	84.722	21	-4.150	-	-55	80.538
Terreinvoorzieningen	28.619	429	-147	-4.227	-	24.674
Subtotalen	**113.341**	**450**	**-4.297**	**-4.227**	**-55**	**105.212**
Bedrijfsgebouwen	**375.039**	**7.680**	**12.431**	**-35.490**	**-75**	**359.585**
Machines & Installaties	**103.008**	**2.477**	**1.912**	**-15.394**	**-166**	**91.837**
Andere vaste bedrijfsmiddelen						
ICT-middelen	19.822	2.361	980	-8.278	-	14.885
Logistieke middelen en emballage	71.233	3.227	1.878	-13.067	-	63.271
Subtotalen	**91.055**	**5.588**	**2.858**	**-21.345**	**-**	**78.156**
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar						
Terreinen voor vrije verkoop	78.966	-	-	-3.000	-	75.966
Bedrijfsmiddelen in uitvoering	25.193	18.296	-23.336	-	-	20.153
Terreinen en panden voor vrije verkoop	15.716	-	10.432	-	-1.978	24.170
Subtotalen	**119.875**	**18.296**	**-12.904**	**-3.000**	**-1.978**	**120.289**
Totalen 2014	**802.318**	**34.491**	**-**	**-79.456**	**-2.274**	**755.079**
Totalen 2013	**831.953**	**65.142**	**-**	**-87.044**	**-7.733**	**802.318**

	Terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines & Installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	Niet aan de bedrijfs-uitoefening dienstbaar	2014	2013
Cumulatieve aanschafwaarde	154.871	1.019.911	414.406	287.202	133.289	2.009.679	2.022.257
Cumulatieve afschrijving & waardeverandering	-49.659	-660.326	-322.569	-209.046	-13.000	-1.254.600	-1.219.939
Stand per 31 december	**105.212**	**359.585**	**91.837**	**78.156**	**120.289**	**755.079**	**802.318**

De terreinen voor vrije verkoop betreffen vrije gronden voor verkoop aan handelspartijen en voor verkoop aan derden, niet zijnde handelspartijen. In 2014 is een bijzondere waardevermindering van € 3 miljoen verwerkt ten laste van de vrije gronden voor verkoop aan derden te Naaldwijk. De vrije gronden voor verkoop aan handelspartijen worden aangehouden voor toekomstige uitgifte aan klanten van FloraHolland ter ondersteuning van de centrale marktplaatsfunctie.

Bedrijfsmiddelen in uitvoering betreffen investeringen die per balansdatum nog niet in gebruik zijn genomen. De investeringen die gedurende het jaar in gebruik genomen worden, zijn via de kolom 'overboekingen' aan de juiste activacategorie toegekend. Investeringen die in 2014 in gebruik zijn genomen, zijn onder andere de Bloemistenklok in Naaldwijk, herinrichting distributie bloemen Aalsmeer (HDB) en brandmeld- & ontruimingsinstallatie. Investeringen die ultimo 2014 nog niet in gebruik zijn genomen zijn onder andere de renovatie van het parkeerdek, investeringen in brandmeld- & ontruimingsinstallaties en de renovatie van koelinstallaties.

De terreinen en panden voor vrije verkoop betreffen vaste activa voor verkoop aan handelspartijen en derden, niet zijnde handelspartijen. De materiële vaste activa van locatie Bleiswijk zijn opgenomen onder deze categorie.

Boekwaarde per kasstroomgenererende eenheid	**Terreinen**	**Bedrijfs-gebouwen**	**Overig**	**Totaal**	**m2 terreinen (x1.000)**
Marktcentra alle locaties	52.947	312.218	194.667	559.832	2.643
'Losse' bedrijfsgebouwen en terreinen	27.512	47.367	-	74.879	182
Terreinen voor vrije vekroop	76.045	-	-	76.045	936
Niet aan bedrijfsuitoefening dienstbare activa & bedrijfsmiddelen in uitvoering	-	24.170	20.153	44.323	
Totalen	**156.504**	**383.755**	**214.820**	**755.079**	

Materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur:

- Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare activa worden niet afgeschreven.
- Bedrijfsgebouwen en terreinvoorzieningen: afschrijving over 10 - 33 1/3 jaar.
- Machines en installaties & andere vaste bedrijfsmiddelen: afschrijving over 5 – 10 jaar.

Financiële vaste activa (3)
De samenstelling van de boekwaarde per balansdatum en het verloop is als volgt:

	Deelnemingen	Vorderingen op deelnemingen	2014	2013
Stand per 1 januari	19.320	4.044	23.364	25.627
Mutaties:				
Resultaat deelnemingen	3.870	-	3.870	-4.717
Herrubriceringen	-	-	-	-439
Mutatie leningen	-	-78	-78	2.893
Dividenduitkering	-725	-	-725	-
Stand per 31 december	22.465	3.966	26.431	23.364

Uitsplitsing van de boekwaarde van de deelnemingen per balansdatum is als volgt:

	2014	2013
FH Diensten Holding BV	1.820	1.626
FH Vastgoed Holding BV	9.880	8.578
FH Deelnemingen Holding BV	2.784	898
Overige deelnemingen	7.981	8.218
Totalen	22.465	19.320

Deelnemingen
Voor een overzicht van alle deelnemingen wordt verwezen naar bijlage 1.

Vorderingen op deelnemingen
Onder deze post zijn begrepen leningen aan deelnemingen. De rente op deze leningen bedraagt gemiddeld 4,2% (2013: 2,9%) en hebben een resterende looptijd langer dan 5 jaar.

Transacties met verbonden partijen
Alle transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden tegen marktconforme condities

Vlottende Activa

Vorderingen
Overige vorderingen en overlopende activa (4)

	2014	2013
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.153	4.165
Vooruitbetaalde kosten	5.132	10.140
Voorraden	783	900
Vorderingen inzake onroerend goed transacties	1.179	5.801
Overige vorderingen	6.805	5.076
Overlopende activa	943	3.728
Stand per 31 december	16.995	29.810

Eigen Vermogen (5)
Algemene reserve

	2014	2013
Stand per 1 januari	155.504	149.696
Stelselwijziging	-1.555	-
Nieuwe stand per 1 januari	153.949	149.696
Mutaties:		
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	1.391	1.875
Toevoeging resultaat voorgaand boekjaar	-15.581	3.933
Stand per 31 december	139.759	155.504

FloraHolland heeft een stelselwijziging doorgevoerd die betrekking heeft op de RJ290 regelgeving. Door deze stelselwijziging is er een correctie van € 1,6 miljoen gemaakt op het beginvermogen.

Reserve rechtspersonen

Deze in artikel 32 van de statuten bedoelde ‘reserve rechtspersonen’ is in voorgaande jaren gevormd uit het met ledenrechtspersonen verrekende vennootschapsbelastingnadeel, voortvloeiende uit de omstandigheid dat de restitutie van veilingprovisie aan ledenrechtspersonen fiscaal niet aftrekbaar is. In het boekjaar heeft geen mutatie plaatsgevonden.

Participatiereserve

	2014	2013
Stand per 1 januari	59.527	59.818
Mutaties:		
Toevoeging resultaat voorgaand boekjaar	-	3.935
Tussentijdse uitbetalingen in huidig boekjaar	-1.724	-1.226
Uitbetaling in volgend boekjaar, opgenomen onder kortlopende schulden	-1.800	-3.000
Stand per 31 december	56.003	59.527

De participatiereserve wordt geadministreerd ten name van ieder lid afzonderlijk. De opeisbaarheid is geregeld in artikel 34 van de statuten. De participatiereserve bestaat uit de bijschrijvingen 1995 tot en met 2013 van Bloemenveiling Aalsmeer en bijschrijvingen 1995 tot en met 2013 van FloraHolland-oud.

Wettelijke reserve deelnemingen

	2014	2013
Stand per 1 januari	4.660	6.535
Mutaties:		
Overboeking van algemene reserve	-1.391	-1.875
Stand per 31 december	3.269	4.660

De wettelijke reserve deelnemingen is gevormd voor deelnemingen, die gewaardeerd zijn tegen nettovermogenswaarde, maar waarin FloraHolland geen overwegende zeggenschap heeft. De wettelijke reserve is gevormd voor het deel gelijk aan de wijziging van de waarde van de deelnemingen op grond van het aandeel in het resultaat van de deelnemingen, verminderd met uitgekeerde dividenden.

Voorzieningen (6)

	Latente belasting-verplichtingen	Reorganisatie voorziening	Overige voorzieningen	2014	2013
Stand per 1 januari	3.323	21.903	4.327	29.553	7.214
Mutaties:					
Toevoegingen	-	2.100	824	2.924	22.530
Onttrekkingen	-1.636	-13.753	-	-15.389	-191
Vrijval	-	-2.883	-	-2.883	-
Stand per 31 december	1.687	7.367	5.151	14.205	29.553

De voorziening latente belastingverplichtingen vindt haar oorsprong in verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van materiële vaste activa en een gevormde kostenegalisatiereserve. De voorziening latente belastingverplichtingen is gevormd op basis van een vennootschapsbelastingtarief van 25,0% (2013: 25,0%).

De reorganisatievoorziening heeft een looptijd korter dan 1 jaar. De andere voorzieningen hebben een looptijd langer dan 1 jaar.

Langlopende bankleningen (7)

	2014	2013
Stand per 1 januari	143.827	109.289
Mutaties:		
Aflossingsverplichting huidig boekjaar opgenomen onder kortlopende schulden	-26.989	-30.462
Nieuwe leningen	-	65.000
Stand per 31 december	116.838	143.827

Van het totaalbedrag van € 116,8 miljoen (2013: € 143,8 miljoen) heeft € 116,8 miljoen (2013: € 143,6 miljoen) een looptijd korter dan 5 jaar. De aflossings-verplichting 2015 van € 27,0 miljoen (2014: € 30,5 miljoen) is opgenomen onder de kortlopende schulden. De rente op deze leningen bedraagt gemiddeld 2,4% (2013: 1,6%).

Kortlopende schulden

Overige schulden en overlopende passiva (8)

	2014	2013
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5.535	8.051
Vakantiegeld en -dagen	15.183	16.709
Rentekosten banken en ledenlening	5.217	5.497
Overlopende passiva	7.189	4.162
Overige schulden	22.665	23.397
Stand per 31 december	55.789	57.816

Financiële instrumenten
Per 31 december 2014 bedraagt de nominale waarde van de renteswapcontracten van FloraHolland € 320,0 miljoen (2013: € 335,0 miljoen), ter dekking van bankleningen en leden- en aanvoerdersleningen. Bij deze swaps wordt een variabele rente ontvangen en een vaste rente betaald.

Per 31 december 2014 bedraagt de bankschuld van FloraHolland van langlopende en kortlopende leningen € 193,4 miljoen (2013: € 203,9 miljoen) met een variabele rente. Ter dekking hiervan zijn renteswapcontracten afgesloten.
De vaste rente van gemiddeld 3,2% (2013: 3,2%) ligt boven het marktniveau ultimo 2014, zodat de reële waarde van de swaps op balansdatum negatief is.

Per 31 december 2014 bedraagt het totaal aan leden- en aanvoerdersleningen van FloraHolland € 234,9 miljoen (2013: € 221,7 miljoen). De rentevergoeding wordt per jaar bepaald en is afgeleid van het rendement op 8-jaars staatsobligaties. Ter dekking van de leden- en aanvoerdersleningen zijn renteswapcontracten afgesloten. De vaste rente bedraagt gemiddeld 3,5% ultimo 2014 (2013: 3,5%).

De reële waarde van de gezamenlijke renteswapcontracten van FloraHolland bedraagt per balansdatum € 39,1 miljoen (2013: € 34,1 miljoen) negatief.

Het renterisico op de huidige bancaire- en ledenleningen is afgedekt voor meer dan 70,0%. Per balansdatum heeft FloraHolland renteswapcontracten met een looptijd tot en met 2021.

In 2014 zijn aanvullende renteswapcontracten afgesloten met als doel om de ineffectieve hedgerelaties effectief te maken. De ineffectiviteit ultimo 2014 bedroeg € 0,6 miljoen negatief en zal jaarlijks naar rato vrijvallen tot 2021. Om te voldoen aan de RJ290 is er in het beginvermogen van 2014 een correctie gemaakt van € 1,6 miljoen.

FloraHolland heeft geen bijstortverplichtingen ("margin calls") over renteswap-contracten. Er is dan ook geen sprake van mogelijke liquiditeitsrisico's uit hoofde van renteswapcontracten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en regelingen

Investeringsverplichtingen
Per 31 december 2014 bedragen de investeringsverplichtingen uit lopende projecten € 7,2 miljoen (2013: € 4,0 miljoen). Dit is hoger omdat eind 2014 meer grote projecten onderhanden zijn.

Ten behoeve van infrastructurele aanpassingen om de ontsluiting van de marktplaatsen te verbeteren is FloraHolland verplichtingen met overheden en derden aangegaan voor de reconstructie van de Legmeerdijk, een 'ongestoorde logistieke verbinding' (OLV) (locatie Aalsmeer), reconstructie van de Middelbroekweg / veilingroute en het plaatsen van geluidschermen / verbreden van de N213 (locatie Naaldwijk) voor in totaal € 11,1 miljoen (2013: € 12,8 miljoen).
Voor de OLV in Aalsmeer wordt via de verhuurtarieven 50% (€ 1,5 miljoen) door de huurders bijgedragen in de kosten van de aanpassingen. Voor de kosten die voortkomen uit de verbreding van de N213 in Naaldwijk draagt te Provincie Zuid-Holland voor € 0,5 miljoen bij.

Terugkoopverplichtingen
Voor vastgoed is FloraHolland in het verleden een voorwaardelijke terugkoopverplichting aangegaan voor in totaal € 1,0 miljoen (2013: € 0,75 miljoen). Voor het kantoor van een transportbedrijf van € 53 duizend (2013: € 75 duizend), servicestation in Rijnsburg (DMO) voor € 279 duizend (2013: € 314 duizend). Daarnaast voor BBH en andere partijen voor in totaal € 666 duizend (2013: € 449 duizend).

Leaseverplichtingen
Per 31 december 2014 bedragen de leaseverplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar € 1,5 miljoen (2013: € 1,8 miljoen) en met een looptijd van 1 tot en met 5 jaar € 1,4 miljoen (2013: € 2,1 miljoen).

Huurverplichtingen
Per 31 december 2014 bedragen de huurverplichtingen € 1,7 miljoen (2013: € 1,9 miljoen), waarvan € 0,7 miljoen (2013: € 0,5 miljoen) korter dan 1 jaar.

Garanties
FloraHolland heeft garanties afgegeven voor het project Hubways, BloembureauHolland (BBH) en overige partijen voor in totaal € 0,7 miljoen (2013: € 0,7 miljoen).

Overige dienstverleningscontracten
Per 31 december 2014 bedragen deze verplichtingen € 29,6 miljoen (2013: € 27,3 miljoen), waarvan € 17,3 miljoen (2013: € 15,6 miljoen) met een looptijd korter dan 1 jaar.

Fiscale eenheid

Ultimo 2014 is FloraHolland zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Voor de omzetbelasting vormt FloraHolland een fiscale eenheid met haar dochtermaatschappijen FH Diensten Holding B.V., FloraHolland Flower Combination B.V., Flowerdome B.V., Groen Groep Eelde B.V. en Siervast B.V.. Elk van de tot de fiscale eenheid behorende entiteiten is hoofdelijk aansprakelijk voor de omzetbelastingschulden van de gehele fiscale eenheid.

Aalsmeer, 15 april 2015
Directie,

L.B. Vos
(Algemeen directeur)

L.A.C. Buchwaldt
(Financieel directeur)

____

____

Overige gegevens

Statutaire bepalingen resultaatbestemming

Omtrent de bestemming van het resultaat is in artikel 33 van de statuten van de coöperatie het volgende bepaald:

Artikel 33

1. Indien uit de exploitatierekening blijkt van een batig saldo, stelt de algemene vergadering, op voorstel van de directie, vast of dit saldo dan wel welk gedeelte daarvan, wordt toegevoegd aan de algemene reserve en welk gedeelte voor uitkering of toevoeging aan benoemde reserve(s) als hierna vermeld, beschikbaar is. Indien niet het gehele batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, wordt eerst bepaald welk gedeelte daarvan wordt toegevoegd aan de participatiereserve middels bijschrijving op de participatierekeningen van de leden en van hen wier lidmaatschap eindigde in of aan het einde van het betrokken boekjaar. Deze bijschrijving geschiedt naar verhouding van de door ieder van hen in het betrokken boekjaar verschuldigd geworden provisie.

2. Uit het batig saldo of hetgeen hiervan resteert na toepassing van het bepaalde in het vorige lid, kan, door de algemene vergadering op voorstel van de directie, aan de participatierekeningen van de leden, als vergoeding worden toegevoegd een percentage van het bedrag van de participatierekeningen naar de stand per de laatste dag van het betrokken boekjaar ("participatievergoeding"), behoudens voor zover uit het elders in deze statuten bepaalde anders voortvloeit. Het percentage zal niet hoger zijn dan het in lid 2 van artikel 17 bedoelde percentage.

3. Een na toepassing van het vorige lid resterend batig saldo kan de algemene vergadering op voorstel van de directie ten goede doen komen aan de leden en aan degenen wier lidmaatschap in of aan het einde van het betreffende boekjaar eindigde, hetzij door uitkering hetzij door bijschrijving op het tegoed van ieders ledenlening, hetzij deels door uitkering en deels door zodanige bijschrijving. Het aldus aan de (oud-)leden ten goede komende komt aan ieder van hen ten goede naar evenredigheid van de door hen in het betreffende boekjaar verschuldigd geworden provisie.

4. Blijkt uit de exploitatierekening van een tekort, dan wordt dit tekort, tenzij de algemene vergadering op voorstel van de directie besluit tot een andere wijze van delging van het tekort, allereerst gedelgd door dit ten laste te brengen van de over het betreffende boekjaar door de coöperatie ingehouden liquiditeitsbijdragen van de leden. Resteert na toepassing van de vorige zin, dan wel het besluit van de algemene vergadering krachtens de vorige zin, een tekort, dan stelt de algemene vergadering, op voorstel van de directie, vast welk gedeelte daarvan ten laste wordt gebracht van de algemene reserve en welk gedeelte ten laste van de participatiereserve. Indien een tekort wordt gebracht ten laste van de participatiereserve vindt afboeking plaats op de participatierekeningen van de leden naar verhouding van de omvang van ieders participatierekening. Deze afboeking wordt toegerekend aan het gehele bedrag van ieders participatierekening en wel naar evenredigheid van het in de verstreken jaren jaarlijks daaraan toegevoegde bedrag, de participatievergoedingen daaronder begrepen.

5. Indien een tekort niet kan worden gedelgd op de wijzen als in de voorgaande leden vermeld, beslist de algemene vergadering op voorstel van de directie op welke wijze het tekort zal worden gedelgd. Dit besluit kan inhouden dat het geheel of een deel van het tekort wordt omgeslagen over de leden en over hen wier lidmaatschap in het betreffende boekjaar eindigde. Alsdan stelt de algemene vergadering op voorstel van de directie de maatstaf vast aan de hand waarvan ieders aandeel in de omslag zal worden vastgesteld.

6. Ingevolge artikel 23 lid 2 onderdeel i van deze statuten behoeven de voorstellen van de directie ingevolge dit artikel de goedkeuring van de raad van commissarissen.

Bestemming van het resultaat

Met inachtneming van de statutaire bepalingen stelt de directie voor om de resultaatbestemming over het boekjaar 2014 als volgt te verwerken:

Door de directie wordt aan de algemene ledenvergadering voorgesteld om het resultaat na belastingen van € 9,6 miljoen in de coöperatie te houden en deels toe te voegen aan de participatiereserve en deels aan de algemene reserve.

Bij de toevoeging aan de participatiereserve wordt uitgegaan van een vergoeding van 1,6% over het uitstaande saldo en een toevoeging van 5,1% van de betaalde ledenprovisie.

	2014
Bijschrijving op de participatiereserve over de stand huidig boekjaar	896
Bijschrijving over de ontvangen provisie huidig boekjaar	3.884
Subtotaal	4.780
Toevoeging aan de algemene reserve	4.779
Totaal resultaat na belastingen	9.559

Besluitvorming over de bestemming van het resultaat zal in de algemene ledenvergadering van 4 juni 2015 plaatsvinden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: raad van commissarissen, de leden en de directie van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. te Aalsmeer

Verklaring over de jaarrekening 2014

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2014 van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. (de vennootschap) te Aalsmeer gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. op 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:
- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2014;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2014; en
- de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland.

Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 5.700.000. De materialiteit is gebaseerd op 1,5% van de opbrengsten. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 285.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was. Onze groepscontrole heeft zich met name gericht op de significante onderdelen, zijnde de belangrijkste activiteiten welke zijn ondergebracht in de entiteit Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. en de activiteiten ondergebracht in Hobaho Horti Groep B.V.

Beide onderdelen zijn door ons zelf gecontroleerd. In totaal hebben bovengenoemde werkzaamheden betrekking op 95% van de totale activa, 100% van het resultaat en 96% van de opbrengsten van de groep.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij groepsonderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van onroerend goed voor verhuur en vrije verkoop

De omvang van het onroerend goed voor verhuur en vrije verkoop, inclusief onroerend goed van deelnemingen, ten opzichte van de totale balanswaarde en de strategische heroriëntatie van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. maken de waardering van het onroerend goed voor verhuur en vrije verkoop een belangrijk onderdeel van onze controle-aanpak. De ontwikkelingen in het huidige economische klimaat, de aanstaande uitvoering van de nieuwe strategie en waarderingen van het vastgoed en daarmee verbonden activa is complexe materie die met aannames, schattingen en toekomstige ontwikkelingen is omgeven.

Voor een beoordeling van de waardering van het onroerend goed voor verhuur en vrije verkoop heeft Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. waarderingsanalyses opgesteld. Indien per de datum van het opmaken van de jaarrekening het vastgoed gekwalificeerd is als duurzaam verbonden aan FloraHolland heeft de directie beoordeeld in hoeverre de vennootschap in staat is om in de toekomst het geïnvesteerde vermogen terug te verdienen.

Indien per de datum van het opmaken van de jaarrekening het vastgoed is gekwalificeerd als niet duurzaam verbonden heeft een taxatie door externe deskundigen plaatsgevonden.

Wij hebben kennis genomen van de expertise en objectiviteit van de externe deskundigen, de gehanteerde berekeningswijzen en gehanteerde parameters, waaronder grondprijzen, bebouwbare grond, huurprijzen en contracten. De berekeningswijze hebben wij afgezet tegen in de vastgoedbranche gebruikelijke methoden, De gehanteerde parameters hebben wij afgezet tegen in de markt gehanteerde parameters, waaronder grondprijzen van recente transacties of marktwaarderingen.

Wij kunnen ons verenigen met de door Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. gehanteerde veronderstellingen.

De toelichtingen op het onroerend goed zijn opgenomen op pagina 41 van de jaarrekening.

Financiële instrumenten
In 2014 zijn de verslaggevingsrichtlijnen gewijzigd voor de verantwoording van financiële instrumenten, waarbij een verdergaande toetsing van effectiviteit van hedge-relaties is vereist. Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. heeft een effectiviteitstoetsing van deze relaties uitgevoerd per 1 januari 2014 en 31 december 2014 met behulp van een gespecialiseerd bureau.

Wij hebben de expertise en objectiviteit van dit bureau beoordeeld. Voor onze inhoudelijke controle van deze toetsing hebben wij gebruik gemaakt van een waarderingsspecialist binnen onze organisatie. Deze specialist heeft de gehanteerde parameters en berekeningswijze getoetst op basis van in de branche gebruikelijke methoden.

Wij kunnen ons verenigen met de verwerking en de opgenomen toelichting in de jaarrekening (pagina 47 en 48 van de jaarrekening).

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking
Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. is in belangrijke mate afhankelijk van de IT-infrastructuur voor de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten. Het systeemlandschap is als complex te beschouwen en bestaat uit een grote hoeveelheid verschillende applicaties.
Wij hebben de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking beoordeeld, uitsluitend voor zover noodzakelijk binnen de reikwijdte van de controle van de jaarrekening. Voor deze toetsing hebben wij gespecialiseerde IT-auditors opgenomen in ons controleteam. Onze werkzaamheden bestonden voornamelijk uit het onderzoeken en testen van de voor onze controle relevante interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot IT-systemen en -processen. Op basis van deze onderzoeken hebben wij geconcludeerd niet te steunen op een deel van de voor ons relevant geachte interne beheersingsmaatregen. Wij hebben daarom aanvullend gegevensgericht onderzoek verricht om tot voldoende en toereikende controle informatie te komen. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot vaststelling van onjuistheden in de jaarrekening.

In onze management letter aan de directie hebben wij aanbevelingen gedaan, gericht op verdere mogelijke verbeteringen op dit gebied.

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico’s dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico’s bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle- informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Benoeming

Wij zijn door het voormalige bestuur van FloraHolland met ingang van het controlejaar 2008 benoemd tot accountant van Koninklijke Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A. te Aalsmeer

De raad van commissarissen heeft onze opdracht voor één jaar verlengd op 16 april 2014. Per die datum heeft tevens rotatie van de verantwoordelijke externe accountant plaatsgevonden, waarbij G.W. Hilverda de opdracht heeft overgenomen.

Ernst & Young Accountants LLP — Den Haag, 15 april 2015

w.g. G.W. Hilverda RA

Bijlage 1: Overzicht deelnemingen

FloraHolland heeft een volledig of gedeeltelijk (in)direct belang in de volgende vennootschappen:

	Vestigingsplaats	Belang %
FH Diensten Holding B.V. *	Naaldwijk	100
Agricultural Fulfilment Center B.V. * +	Naaldwijk	100
Greenparc Ontwikkeling B.V.*	Bleiswijk	100
Greenparc Ontwikkeling v.o.f.*	Bleiswijk	50
Servi FloraHolland 2002 SL*	Valencia, Spanje	100
FH Flower Combination B.V.* +	Naaldwijk	100
Flower Chain Services B.V.*	Aalsmeer	100
Sivepo B.V.*	Leiden	100
Hobaho Horti Groep B.V.*	Lisse	100
Hobaho B.V.	Lisse	100
Computer-Centrum Bollenstreek (C.C.B.) B.V.	Lisse	100
Boeket Handelsmaatschappij B.V.	Lisse	100
De Verenigde Koelhuizen Hobaho B.V.	Hillegom	100
Testcentrum voor siergewassen B.V.	Hillegom	100
Warmerdam - Lisse B.V.	Lisse	100
Flowerbulbs Access B.V.	Akersloot	100
Groen Groep Eelde B.V.* +	Eelde	100
Flowerdome B.V.*	Eelde	100
FH Logistics Kenya B.V. *	Honselersdijk	100
Q7 Air Cargo Broker Fzco. (Dubai)	Dubai	80
FH Consultancy Services Plc.	Addis Abeba, Ethiopië	50
FH Services Colombia	Bogota, Colombia	50
FH Services Kenia Ltd	Nairobi, Kenia	50
Decorum Plants B.V.	Honselersdijk	33,3
Aucxis C.V.B.A.	Stekene, België	30
Fresh Chain Company B.V.	Honselersdijk	20
Frederique's Choice B.V.	Oldenzaal	15
FH Vastgoed Holding B.V.*	Naaldwijk	100
Siervast B.V.* +	Rijnsburg	100
FH Vastgoed I B.V.*	Naaldwijk	100
FH Vastgoed V B.V.*	Naaldwijk	100
Maatschap DZF	Naaldwijk	20
C&C Bleiswijk *	Bleiswijk	100
Metz Vastgoed I B.V.	Honselersdijk	90
Metz Vastgoed II B.V.	Honselersdijk	90
Toussaint Vastgoed B.V.	's-Gravenzande	90
Javado Vastgoed B.V.*	Naaldwijk	51
Plant Port I B.V.	Aalsmeer	49,5
Florazon Vastgoed B.V.	Venlo	33,25
Greenpark Boskoop B.V.	Boskoop	50
HBC Beheer B.V.	Naaldwijk	30
HBC Vastgoed B.V.	Naaldwijk	100
ABC Westland Beheer B.V.	Poeldijk	26,7
ABC Westland Beheer C.V.	Poeldijk	26,7
Steen voor Steen B.V.	Honselersdijk	25
Verde Trade Parc B.V.	Honselersdijk	10
FH Deelnemingen Holding B.V.*	Naaldwijk	100
Plantion Holding B.V.	Bemmel	35
Veiling Rhein Maas GmbH & Co KG	Herongen	25
Sivepo C.V. *	Leiden	100
Greenparc Ontwikkeling v.o.f.*	Bleiswijk	50

* Deelneming wordt geconsolideerd
+ Er is een 403 verklaring verstrekt

FloraHolland

Bijlage 2: Overzicht NCR-code

principe code	hoofdstuk	ncr-code	volledige toepassing	toelichting
Regel 3.2.1.4	bestuur taak	Het bestuur stelt een gedragscode op. De gedragscode is een code waaraan het bestuur, de raad van commissarissen en alle werknemers van de coöperatie zijn gebonden.	nee	In 2015 wordt een gedragscode opgesteld.
Regel 3.2.1.5	bestuur taak	Het bestuur draagt er zorg voor dat werknemers zonder gevaar voor hun rechtspositie en, indien door de werknemer gewenst, anoniem de mogelijkheid hebben aan de voorzitter van het bestuur of aan een door de voorzitter van het bestuur aangewezen functionaris te rapporteren over vermeende onrechtmatigheden binnen de coöperatie van algemene, operationele en financiële aard. Vermeende onrechtmatigheden die het functioneren van bestuurders betreffen worden gerapporteerd aan de voorzitter van de raad van commissarissen.	nee	In 2015 wordt een klokkenluidersregeling opgesteld.
Regel 3.2.1.7	bestuur taak	Het bestuur plaatst de volgende documenten op de website van de coöperatie: a) de gedragscode zoals genoemd in regel 3.2.1.4;	nee	In 2015 wordt een gedragscode opgesteld.
Regel 3.2.1.7	bestuur taak	b) de klokkenluidersregeling zoals genoemd in regel 3.2.1.5;	nee	In 2015 wordt een klokkenluidersregeling opgesteld.
Regel 3.2.1.7	bestuur taak	d) het rooster van aftreden zoals genoemd in regel 3.2.2.6 en 4.2.2.5;	n.v.t.	
Regel 3.2.1.7	bestuur taak	e) het reglement ten aanzien van handel met voorkennis zoals genoemd in regel 5.2.5.2.	n.v.t.	
Regel 3.2.1.7	bestuur samenstelling	i) het al dan niet zijn van lid (al dan niet via een rechtspersoon) waarin hij of zij direct of indirect overwegende zeggenschap heeft) van de coöperatie.	n.v.t.	
Regel 3.2.2.4	bestuur samenstelling	Bestuurders die zijn benoemd door de raad van commissarissen in het zogenaamde directiemodel kunnen maximaal voor een periode van vier jaren zitting hebben in het bestuur. Deze termijn kan doorlopen tot de dag van de eerstvolgende vergadering van het tot benoeming van de bestuurders bevoegde orgaan, na afloop van de vier jaren. Zij zijn onbeperkt herbenoembaar.	nee	In de statuten is bepaald dat de bestuurders (directie) voor onbepaalde tijd benoemd worden. Dit is een bewuste keuze, die bij de meest recente statutenwijziging door de ALV is goedgekeurd
Regel 3.2.2.5	bestuur samenstelling	Bestuurders die - al dan niet via een rechtspersoon waarin de desbetreffende bestuurder direct of indirect overwegende zeggenschap heeft - lid zijn van de coöperatie, en die benoemd zijn door de algemene ledenvergadering volgens het zogenaamde traditionele model, worden voor een beperkte duur benoemd. Een herbenoeming van een bestuurder vindt slechts plaats na zorgvuldige heroverweging.	n.v.t.	
Regel 3.2.2.6	bestuur samenstelling	Voor zover het bestuur bestaat uit een of meer bestuurders als bedoeld in Regel 3.2.2.5, stelt het bestuur een rooster van aftreden vast om zoveel mogelijk te voorkomen dat veel bestuurders tegelijkertijd aftreden. Het orgaan dat de bestuurders benoemt dient het rooster van aftreden goed te keuren.	n.v.t.	
Regel 3.2.3.1	bestuur opleiding	Bestuurders die - al dan niet via een rechtspersoon waarin zij een direct of indirect belang houden - lid zijn van de coöperatie, en die benoemd zijn door de algemene ledenvergadering volgens het zogenaamde traditionele model, volgen in ieder geval na benoeming een introductieprogramma. In dit introductieprogramma wordt ten minste aandacht besteed aan algemene financiële en juridische zaken, de financiële verslaggeving door de coöperatie, de specifieke aspecten die eigen zijn aan de coöperatie en haar ondernemingsactiviteiten, en de verantwoordelijkheden van de bestuurder. Andere dan de hiervoor bedoelde bestuurders kunnen desgewenst na hun benoeming en in overleg met de voorzitter van het bestuur eveneens deelnemen aan het hiervoor vermelde introductie-programma.	n.v.t.	
Regel 3.2.4.2	bestuur bezoldiging	Voorafgaand aan het opstellen van het bezoldigingsbeleid en voorafgaand aan de vaststelling van de bezoldiging van individuele bestuurders analyseert de raad van commissarissen de doelstellingen voor de variabele bezoldigingscomponenten mede gelet op de langetermijndoelstellingen van de coöperatie.	nee	Was t/m 2014 niet het geval. In 2015 wordt een voorstel voorbereid op basis van een analyse als hier bedoeld.
Regel 3.2.4.3	bestuur bezoldiging	De raad van commissarissen stelt de hoogte en de structuur van de bezoldiging van de bestuurders mede vast aan de hand van uitgevoerde scenarioanalyses en met inachtneming van de beloningsverhoudingen binnen de onderneming.	n.v.t.	Omdat FloraHolland geen aandelenstructuur kent worden er geen scenario-analyses uitgevoerd. Wel wordt een benchmark gehouden.
Regel 5.2.3.1	leden externe accountant	De externe accountant wordt benoemd door de algemene ledenvergadering. De raad van commissarissen, en indien ingesteld de auditcommissie, doet daartoe een voordracht waarbij het bestuur een advies uitbrengt aan de raad van commissarissen.	nee	In de statuten is bepaald dat deze benoeming door de RvC plaatsvindt.
Regel 5.2.4.1	ledenraad	Indien de coöperatie op grond van haar statuten een ledenraad kent stelt de ledenraad een profielschets voor zijn omvang en samenstelling op, die een afspiegeling van de leden dient te zijn en waarbij wordt gestreefd naar een kwalitatief hoogwaardige en gemengde samenstelling.	n.v.t.	
Regel 5.2.5.1	leden gedragscodes en misbruik voorwetenschap	De leden zullen, bij het (nemen van een besluit tot het al dan niet) aangaan van transacties met de coöperatie en/of medeleden, geen oneigenlijk gebruik maken van informatie die zij, als betrokkene bij het bepalen van het dagelijkse beleid of het mede bepalen van het dagelijkse beleid dan wel het toezicht houden op het beleid en de algemene gang van zaken bij de coöperatie dan wel anderszins uit hoofde van hun directe betrokkenheid bij het coöperatief ondernemerschap, hebben verworven, terwijl deze informatie (nog) niet algemeen bekend is bij de overige leden. Deze leden zullen deze kennis niet verder verspreiden voor zover deze kennis niet mag worden geacht algemeen bekend te zijn onder de (overige) leden.	n.v.t.	
Regel 5.2.5.2	leden gedragscodes en misbruik voorwetenschap	Voor zover de coöperatie deelnemingsrechten, participatiebewijzen dan wel andere verhandelbare stukken ten bewijze van deelname in het ledenkapitaal uitgeeft stelt het bestuur een reglement op terzake het voorkomen van misbruik van voorkennis bij de handel in deze deelnemingsrechten, participatiebewijzen of andere stukken.	n.v.t.	

Aalsmeer
Legmeerdijk 313
Postbus 1000 1430 BA Aalsmeer
T +31 (0)88 789 89 89
E klantenservice@floraholland.nl

Naaldwijk
Middel Broekweg 29
Postbus 220 2670 AE Naaldwijk
T +31 (0)88 789 89 89
E klantenservice@floraholland.nl

Rijnsburg
Laan van Verhof 3
Postbus 10 2230 AA Rijnsburg
T +31 (0)88 789 89 89
E klantenservice@floraholland.nl

Bleiswijk
Klappolder 130
Postbus 500 2665 ZM Bleiswijk
T +31 (0)88 789 89 89
E klantenservice@floraholland.nl

Eelde
Burg. J.G. Legroweg 80
9761 TD Eelde
T +31 (0)50 309 77 77
E eelde@floraholland.nl

Veiling Rhein-Maas
47638 Straelen-Herongen, Duitsland
T +49 (0)2839 59 32 00
E klantenservice@floraholland.nl